

“...การพัฒนาประเทศจะบรรลุผลตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้น
ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ประกอบการหลายอย่าง.

อย่างแรก ต้องมีคนดี คือมีปัญหา มีความรับผิดชอบ
มีความวิริยะอุตสาหะเป็นผู้ปฏิบัติ.

อย่างที่สอง ต้องมีวิทยาการที่ดี เป็นเครื่องใช้ประกอบการ.

อย่างทีสาม ต้องมีการวางแผนที่ดี ให้พอเหมาะพอควร

กับฐานะ เศรษฐกิจ และทรัพยากรที่มีอยู่

โดยคำนึงถึงประโยชน์อันพึงประสงค์ของประเทศ

และประชาชน เป็นหลักปฏิบัติ. ...

ทุกคนจึงควรจะได้ถือเป็นภาระหน้าที่

ที่จะต้องใช้เวลา ความรู้ ความสามารถของตนรับใช้สังคม

และพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้. ...”

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ 25 กรกฎาคม 2539

“...ในการที่ทุกคนจะออกปฏิบัติงานให้ได้ผลสมบูรณ์ และให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมนั้น มีสิ่งสำคัญที่ควรจะต้อง
ศึกษาให้ทราบแจ้งชัดตั้งแต่ต้นว่า บ้านเมืองของเรามีโครงสร้างอันก่อตั้งขึ้นด้วยส่วนประกอบที่สำคัญมากมายหลายส่วน เป็นต้น เช่น
อุตสาหกรรม เกษตรกรรม วนกรรม ชลประทาน รวมถึงตลอดถึงเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมด้วย ดังนั้น การใช้เทคโนโลยี
สร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ ในบ้านเมือง จึงจำเป็นจะต้อง ใช้ให้พอดีและสอดคล้องกับโครงสร้างของประเทศทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผล
หรือประโยชน์อันจะเกิดขึ้นนั้น บังเกิดขึ้นพร้อมทุกด้านโดยสมบูรณ์ และได้สมดุลย์ทั่วถึงกันอันจะเป็นเหตุสำคัญที่สุด ซึ่งจะบันดาลให้
บ้านเมืองของเราเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมั่นคง...”

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

วันที่ 24 มีนาคม 2520

“...การแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม นอกจากจะมุ่งสงเคราะห์ในด้านฐานะความเป็นอยู่แล้ว จึงควรจะได้พัฒนาบุคคลเป็นข้อใหญ่ด้วย.
เพราะถ้าบุคคลซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคม มีความเข้มแข็ง และมีสติปัญญาที่จะพิจารณาเลือกเฟ้นสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ
ปัญหาต่างๆ ในสังคมก็จะบรรเทาเบาบางลง และสังคมส่วนรวมย่อมจะมีโอกาสพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้โดยไม่ยากนัก. ...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมการสังคมนิยมแห่งชาติ ครั้งที่ 15 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์

วันที่ 25 เมษายน 2539

ภาวะสังคมไทยไตรมาสแรก ปี 2560
Social Situation and Outlook

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2560

ISSN 1950-1824

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมในไตรมาสแรกปี 2560 พบว่า คนไทยมีสุขภาพจิตที่ดี การเจ็บป่วยทางกายด้วยโรคเฝ้าระวังและโรคไข้เลือดออก ลดลง ภาวะโภชนาการในเด็กเล็ก การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการตั้งครกในวัยรุ่น มีแนวโน้มดีขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคปุ๋ยและเครื่องเติม แอลกอฮอล์ลดลง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวัง ได้แก่ สถานการณ์การจ้างงาน การว่างงาน และรายได้แรงงานลดลงเล็กน้อย การเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานขึ้นทั้งยังมีผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ การคุ้มครอง ผู้ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ และการเตรียมความพร้อมทักษะแรงงานไทยในอุตสาหกรรมศักยภาพและในอนาคต

- การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.6 เป็นการลดลงทั้งจากภาคเกษตรร้อยละ 1.4 และภาคนอกเกษตรร้อยละ 0.3 จากสาขาอุตสาหกรรม การผลิตและการก่อสร้างที่ลดลง เนื่องจากการส่งออกและการลงทุนที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ แต่มีการจ้างงานในสาขาขายส่ง/ขายปลีก โรงแรม และภัตตาคารเพิ่มขึ้น ตามการบริโภคครัวเรือนและภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.2 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ ร้อยละ 0.97 ในไตรมาสแรกปี 2559 ชั่วโมงการทำงานทรงตัวอยู่ที่ 41.7 ชั่วโมง/สัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนที่ไม่รวมผลประโยชน์ อื่นลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.9 อย่างไรก็ตาม ค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 และผลิตภาพแรงงานโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0
- หนี้สินครัวเรือนมีแนวโน้มชะลอตัวอย่างต่อเนื่องในไตรมาสแรกปี 2560 สะท้อนจากยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวชะลอลงจากร้อยละ 4.9 ในไตรมาสสี่ปี 2559 เป็นร้อยละ 4.6 ในไตรมาสนี้ ขณะที่การผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป ของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อบัตรเครดิต ลดลงร้อยละ 12.8 และ 10.1 ตามลำดับ
- คนไทยมีสุขภาพจิตที่ดี การเจ็บป่วยทางกายด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงร้อยละ 22.7 โดยผู้ป่วยไข้เลือดออกลดลงร้อยละ 44.7 แต่ ต้องเฝ้าระวังโรคติดต่อทางอาหารและน้ำในช่วงหน้าร้อน ขณะที่การตั้งครกในวัยรุ่น ภาวะโภชนาการในเด็กเล็ก การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังคงเฝ้าระวังในกลุ่มแม่ที่ไม่ได้เรียนหนังสือเนื่องจากยังมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วง 5 เดือนแรกนอกระยะ
- ค่าใช้จ่ายในการบริโภคปุ๋ยและเครื่องเติมแอลกอฮอล์ลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังผลกระทบต่อผู้ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่โดยตรงที่มีผู้ที่ไม่ได้ ดื่มเหล้าและไม่สูบบุหรี่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สุขภาพ และการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งอาจก่อให้เกิด พฤติกรรมการเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมในอนาคต
- คดีอาญารวมลดลงร้อยละ 2.6 จากไตรมาสก่อนหน้า คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์และคดียาเสพติดลดลงร้อยละ 13.5 และ 0.3 ตามลำดับ ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 นอกจากนี้ ได้มีการเร่งปราบปรามภัยอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ในเรื่องการค้าประเวณีที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ธุรกิจลักษณะฉ้อโกงประชาชน การกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี การป้องกัน ปราบปราม และการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- อุบัติเหตุจากรถทางบกลดลงร้อยละ 7.2 มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 จากไตรมาสเดียวกันปี 2559 ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2560 พบการเกิดอุบัติเหตุและผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 และ 4.2 แต่ผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 11.8 โดยเฉพาะการเสียชีวิต ณ จุดเกิดเหตุ ลดลงเหลือร้อยละ 50 เป็นผลจากการคุมเข้มการใช้รถ การเข้มงวดบังคับใช้เข็มขัดนิรภัยในทุกที่นั่ง ผู้โดยสารรถทุกประเภท มาตรการ ห้ามนั่งท้ายรถกระบะเกิน 6 คน สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดมาจากการเมาสุราและการขับเร็ว การแก้ไขปัญหาแล้วขับยังต้อง เน้นการปลูกจิตสำนึกและสร้างวินัยการใช้รถใช้ถนนให้กับคนไทยอย่างเข้มงวด การแก้ปัญหาขับเร็วต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเอา จริงเอาจัง มีบทลงโทษที่แรง หากตรวจพบผู้กระทำผิดให้ดำเนินคดีทันที
- การร้องเรียนผู้บริโภคเพิ่มขึ้น การรับเรื่องร้องเรียนของ สคบ. และ กสทช. เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.15 และ 11.6 จากไตรมาสก่อน โดยมีประเด็น การร้องเรียนบริการรถโดยสารสาธารณะ 60,665 ราย ร้อยละ 72.2 เป็นการร้องเรียน รถแท็กซี่ ประกอบกับความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บริการของรถรับจ้างผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งบางบริการไม่ถูกกฎหมายและไม่ได้รับความคุ้มครองทั้งความ ปลอดภัยและการเอาใจเปรียบผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องหาแนวทางกำกับดูแลที่สอดคล้องเท่าทันกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

บทความเรื่อง “การเตรียมความพร้อมทักษะแรงงานไทยในอนาคต : กรณีกลุ่มอุตสาหกรรมศักยภาพ First S-Curve”

การปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการผลิตและความต้องการแรงงานทั้งสาขาและทักษะที่เปลี่ยนแปลงไป แรงงานจำเป็นต้องมีทักษะที่สอดคล้องกับ ความต้องการดังกล่าวเพื่อให้สามารถปรับตัวและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยแรงงานระดับกลางในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็น อุตสาหกรรมในอนาคต เป็นกลุ่มแรงงานที่มีทักษะตามความต้องการของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม การให้ความสำคัญกับทักษะแรงงานใน อนาคตเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร รวมทั้งยังมีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทักษะ ความเข้าใจที่ชัดเจนต่อ “ประเทศไทย 4.0” และข้อจำกัดในกลุ่ม SMEs ซึ่งภาคเอกชนมีการปรับตัวโดยใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงาน การอบรมให้กับแรงงานใหม่ และการพัฒนากลุ่ม Supplier ดังนั้น รัฐจึงต้องเร่งสร้างความเข้าใจ สนับสนุนสร้างความร่วมมือในการผลิตและ อบรมแรงงาน การพัฒนาแรงงานในกลุ่มต่างๆ ให้ครอบคลุมตามศักยภาพ ตลอดจนการวางแผนกำลังและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสแรก ปี 2560

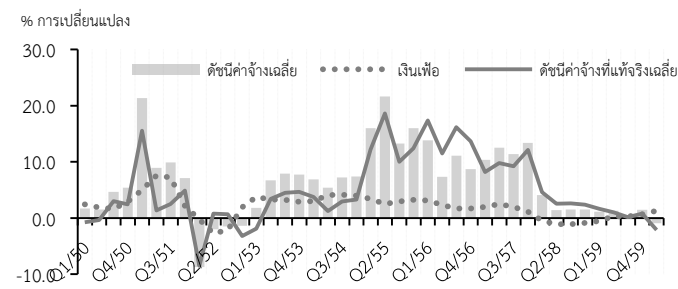
	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)						การเปลี่ยนแปลง (%YOY)							
	58		59		60		58		59		60			
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q1		
กำลังแรงงานรวม	38.5	38.3	38.2	38.7	37.9	38.3	38.2	-0.1	0.1	-0.6	-0.2	-2.1	-0.7	-0.3
1. ผู้มีงานทำ	38.0	37.7	37.4	38.3	37.4	37.7	37.4	-0.2	0.19	-0.9	-0.2	-2.5	-0.9	-0.6
(การทำงานต่ำกว่าระดับ*)	0.3	0.3	0.4	0.2	0.2	0.3	0.3	6.33	4.2	26.8	-13.4	-15.4	0.9	14.6
1.1 ภาคเกษตร	12.3	11.2	11.0	12.7	12.2	11.7	11.0	-3.6	-2.7	-6.2	-2.3	-6.0	-4.3	-1.4
1.2 นอกภาคเกษตร	25.7	26.5	26.4	25.6	25.3	25.9	26.4	1.6	1.5	1.4	0.9	-0.7	0.8	-0.3
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.5	6.4	6.4	6.2	6.1	6.3	6.3	0.9	-2.2	-1.7	-1.9	-4.4	-2.6	-1.5
- ก่อสร้าง	2.3	2.6	2.6	2.2	2.1	2.7	2.4	0.6	5.8	5.4	0.1	0.2	3.1	-8.7
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.2	6.4	6.4	6.3	6.2	6.3	6.5	-0.1	2.9	1.4	3.9	1.9	2.5	0.9
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.6	2.7	2.8	2.7	2.7	2.7	2.9	3.0	2.9	4.0	6.1	0.1	3.2	4.2
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2	1.2	1.3	2.0	3.9	0.9	-7.3	-3.1	-1.4	2.9
- การศึกษา	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.2	2.5	3.2	-1.1	-2.6	1.3	0.2	0.5
- อื่นๆ	5.8	5.9	6.0	5.8	5.8	5.9	5.9	3.7	0.7	2.6	1.3	0.1	1.2	0.2
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5								
อัตราการว่างงาน (%)	0.88	0.97	1.08	0.94	0.97	1.0								
3. แรงงานอดิสูทกาล	0.2	0.3	0.4	0.1	0.1	0.2								
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.5	0.7	0.9	0.2	0.3	0.5								
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	46.1	44.0	46.5	47.1	48.9	46.6	44.0	-1.7	0.8	-0.7	0.6	-6.8	-1.6	0.1
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	43.2	41.8	43.1	44.1	43.9	43.2	41.7	-2.0	0.0	-1.3	1.1	11.4	2.8	-0.2
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.**	0.7	1.0	1.0	0.3	0.5	0.7	1.0	18.7	-12.2	14.5	-17.3	-10.2	-5.0	6.6
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.08	0.08	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	36.7	-18.9	29.3	-6.0	-21.1	-5.2	74.8
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.6	0.9	0.8	0.3	0.4	0.6	0.9	16.8	-11.6	12.8	-18.8	-8.2	0.9	0.6
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.**	6.8	8.5	6.4	5.5	5.5	6.5	8.4	12.4	-2.0	-0.8	-13.5	-5.8	-5.5	-1.6
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.3	0.3	0.4	0.2	0.2	0.3	0.3	6.3	4.2	26.9	-13.4	-15.4	0.9	14.6
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	6.6	8.2	6.1	5.2	5.3	6.2	8.0	12.6	-2.2	-2.1	-13.5	-5.4	-5.5	-2.1
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	27.1	25.1	26.8	28.2	27.5	26.9	25.1	-2.8	0.2	-2.2	1.9	-2.5	-0.7	0.0
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	8.6	7.5	8.0	8.5	8.2	8.0	7.4	-11.0	-10.6	-10.7	0.2	-6.6	-7.0	-1.0
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.3	0.3	0.5	0.1	0.2	0.3	0.4	15.5	-16.5	15.9	-20.3	23.3	0.6	32.5
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.7	0.9	1.2	0.3	0.5	0.7	1.2							

หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์** และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอดิสูทกาล อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน

** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 1 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเพื่อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การจ้างงานลดลง อัตราการว่างงานสูงขึ้นเล็กน้อย ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยยังคงทรงตัว ผลผลิตภาพแรงงานดีขึ้น

ในไตรมาสแรกปี 2560 มีการจ้างงาน 37.4 ล้านคน ลดลงร้อยละ 0.6 โดยเป็นการจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 1.4 และภาคนอกเกษตรลดลงร้อยละ 0.3 ทั้งนี้ การจ้างงานภาคเกษตรลดลงเนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคเกษตรต่อเนื่องจากช่วงปี 2557-2559 ที่ภาคเกษตรประสบภัยแล้งรุนแรง ประกอบกับแรงงานส่วนหนึ่งออกจากการเป็นกำลังแรงงานเนื่องจากการเข้าสู่วัยสูงอายุ และการทดแทนจากแรงงานใหม่ลดลงเนื่องจากสภาพงานที่หนักและผลตอบแทนไม่แน่นอนและไม่จูงใจ สำหรับการจ้างงานภาคนอกเกษตร สาขาอุตสาหกรรมและก่อสร้างมีการจ้างงานลดลงร้อยละ 1.5 และ 8.7 ตามลำดับ เนื่องจากการส่งออกและการลงทุนภาคเอกชนยังฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่ ส่วนสาขาขายส่ง/ขายปลีก สาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการขนส่ง/เก็บสินค้า ยังมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 4.2 และ 2.9 ตามลำดับ ตามการบริโภคครัวเรือนและภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี ทั้งนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจยังไม่สะท้อนให้เห็นในการจ้างงานในปัจจุบัน เนื่องจากยังมีกำลังผลิตส่วนเกินอยู่มากและยังสามารถเพิ่มชั่วโมงการทำงานของแรงงานได้ ทำให้ผู้ประกอบการยังคงชะลอการจ้างงานออกไป

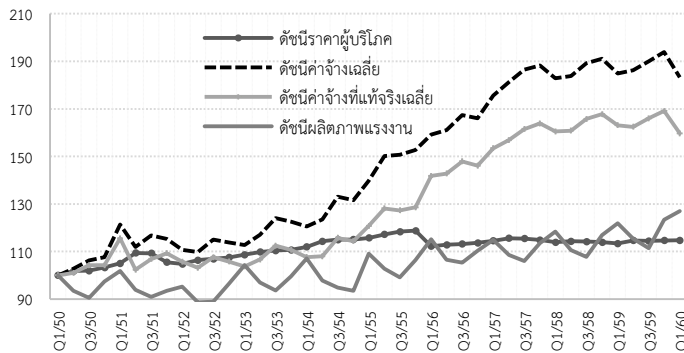
ผู้ว่างงานมีจำนวน 0.46 ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.2 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับร้อยละ 0.97 จากไตรมาสเดียวกันปีที่แล้ว เป็นการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อน โดยในกลุ่มผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนประมาณร้อยละ 46 เป็นผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยยังคงทรงตัว โดยภาพรวมอยู่ที่ 41.7 ชั่วโมง/สัปดาห์ เทียบกับ 41.8 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในไตรมาสแรกปี 2559 ซึ่งสะท้อนกิจกรรมการผลิตที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ ดังจะเห็นได้จากการทำงานล่วงเวลา หรือผู้ที่ทำงาน 40-49 ชั่วโมงไม่มีการเปลี่ยนแปลง และผู้ที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงขึ้นไปลดลงร้อยละ 1.0 ชั่วโมง การทำงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 1.2 และภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.1

ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนที่ไม่รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่นโดยรวมลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.9 โดยค่าจ้างนอกภาคเกษตรกรรมลดลงร้อยละ 1.0 จากการลดลงของค่าจ้างในสาขาการผลิต ก่อสร้าง ที่ลดลงร้อยละ 1.2 และ 1.4 ตามลำดับ

แผนภาพ 2 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, สศช., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 2 แรงงานเกษตร จำแนกตามอายุ

(หน่วย: ล้านคน)	2556	2557	2558	2559	เฉลี่ยต่อปี
15-19 ปี	0.40	0.36	0.34	0.32	-0.08
20-24 ปี	0.80	0.79	0.75	0.73	-0.07
25-29 ปี	0.83	0.79	0.73	0.67	-0.15
30-34 ปี	1.01	0.91	0.84	0.77	-0.24
35-39 ปี	1.35	1.26	1.14	1.04	-0.31
40-49 ปี	3.45	3.31	3.17	3.01	-0.44
50-59 ปี	3.13	3.17	3.14	3.07	-0.06
60 ปีขึ้นไป	2.09	2.17	2.18	2.14	0.05
รวม	13.06	12.76	12.29	11.76	-1.30

ที่มา: การสำรวจการมีงานทำของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณ โดย สศช.

ในขณะที่ค่าจ้างภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 ทั้งนี้เงินเพื่อที่เท่ากับร้อยละ 1.3 ทำให้ค่าจ้างแรงงานแท้จริงของภาคเอกชนที่ไม่รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่นลดลงร้อยละ 2.1 โดยภาคนอกเกษตรลดลงร้อยละ 2.18 ส่วนภาคเกษตรค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9

ผลิตภาพแรงงานไตรมาสแรกปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 เป็นการเพิ่มขึ้นทั้งจากภาคเกษตรร้อยละ 9.2 และภาคนอกเกษตรร้อยละ 3.2

ประเด็นที่น่าสนใจและคาดว่าจะมีผลต่อเนื่องในระยะต่อไป ได้แก่

- **การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรและการปรับตัวของภาคเกษตร** การจ้างงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจากปัญหาโครงสร้างแรงงาน โดยในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา แรงงานภาคเกษตรลดลงประมาณ 1.3 ล้านคน โดยแรงงานในช่วงอายุ 30-49 ปีลดลงประมาณ 9.9 แสนคน ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากภาวะภัยแล้งในช่วงปี 2557-2559 ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกไปทำงานในภาคนอกเกษตร ขณะที่แรงงานที่จะเข้ามาทดแทนมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากแรงงานที่อายุ 15-29 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ไม่นาน มีจำนวนลดลงเช่นกันประมาณ 3 แสนคน เนื่องจากสภาพงานที่หนักและผลตอบแทนไม่จูงใจ ส่วนกลุ่มแรงงานสูงวัย 50 ปีขึ้นไปก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาพื้นที่เพาะปลูก พบว่ามีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องเช่นกัน โดยพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรลดลงจาก 151.0 ล้านไร่ในปี 2546 เป็น 149.2 ล้านไร่ในปี 2556 ลดลงเฉลี่ยปีละ 0.16 ล้านไร่ สะท้อนภาคเกษตรที่มีแนวโน้มเล็กลงทั้งในด้านจำนวนแรงงานและพื้นที่เพาะปลูก ดังนั้น การเพิ่มผลิตภาพการผลิตจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ทั้งนี้ ในปี 2560 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายสำคัญ ในการเพิ่มผลิตภาพการเกษตรและรายได้เกษตรกร เช่น การทำเกษตรแปลงใหญ่ การ Zoning by Agri-Map การปรับปรุงระบบส่งน้ำ/กระจายน้ำ การใช้เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรแบบผสมผสานเป็นแนวทางที่จะช่วยขับเคลื่อนเป้าหมายที่สำคัญนี้ให้สำเร็จ รวมถึงการสร้าง Smart Farmer เป็นต้น

- **การฟื้นตัวของ การส่งออกและการลงทุนภาคเอกชนที่มีผลต่อการจ้างงาน** แม้การส่งออกจะมีอัตราการขยายตัวต่อเนื่องในไตรมาสที่สามปี 2559 เป็นต้นมา แต่ยังเป็น การฟื้นตัวอย่างช้า ๆ โดยมูลค่าของการส่งออกสินค้าในไตรมาสแรกปี 2560 เท่ากับ 56,456 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ยังคงต่ำกว่า

Smart Farmer: เกษตรกรต้นแบบชาวอินทรีย์

แบบอย่างของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จจากการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ก่อให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต มีกรยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้คุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดและเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างแท้จริง จากการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) การวางแผน การผลิต การตลาด บวกความใส่ใจในอาชีพ นำมาเป็นหลักการและความรู้ต่างๆ มาปรับใช้ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนเข้าร่วมโครงการ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้รับการคัดเลือกเป็น Smart Farmer ของจังหวัดนครปฐม “เกษตรกรต้นแบบชาวอินทรีย์” การทำนาที่มุ่งลดต้นทุน ควบคุมกับความปลอดภัย บวกความใส่ใจในอาชีพ ชาวนาที่ไม่หยุดหย่อน โดยนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทั้งถ่ายทอดภูมิแก่เพื่อนร่วมอาชีพ

นายณรงค์ กลิ่นถือศีล เกษตรกร หมอดินอาสาประจำตำบลแหลมบัว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นตัวอย่างของเกษตรกรที่สืบทอดการทำเกษตรกรรมจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก จากการทำเกษตรแบบเชิงเดี่ยว การทำนาข้าว ในพื้นที่ 58 ไร่ และใช้สารเคมีเป็นจำนวนมากมาตลอด เพราะขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม ก่อให้เกิดหนี้สิน จนกระทั่งได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว มาเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินการใช้ปุ๋ยเคมีตามความจำเป็น และใช้ในปริมาณเหมาะสม โดยเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม การนำดินในพื้นที่ทำการเกษตรของตนไปตรวจวิเคราะห์การจัดการพื้นที่ตามผลวิเคราะห์ดิน ได้รับคำแนะนำให้รู้จักถึงลักษณะของดินและรู้จักดินในพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการพัฒนาที่ดินและการปรับปรุงบำรุงดินโดยวิธีต่างๆ อาทิ การลดการเผาตอซังข้าว โดยเปลี่ยนมาเป็นการไถกลบ การปลูกพืชปุ๋ยสด อย่างเช่น ปอเทือง หลังการเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน การตัดวงจรการระบายของโรคในพืช ลดการใช้สารเคมี ซึ่งเมื่อได้รับความรู้และนำคำแนะนำต่างๆ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนจึงเริ่มเห็นผลที่เกิดขึ้น ทั้งต้นทุนการผลิตที่ลดลง ผลผลิตและรายได้ที่เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็รู้จักภูมิอินทรีย์ชาวอินทรีย์ซึ่งมีเกษตรกรที่ทำนา โดยวิธีปลอดภัยจากสารพิษจนประสบความสำเร็จ จึงเกิดความเชื่อถือและนำแนวคิดมาปรับใช้กับพื้นที่การทำนาของครอบครัว โดยเริ่มทดลองทำนาที่ปลอดภัยจากสารพิษเมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา นายณรงค์ กล่าวว่า การทำเกษตรแบบปลอดภัยนั้น จะต้องเอื้อพื้นที่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ และ พืช ทั้งนี้ ยังได้มีการศึกษาถึงหลักการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงชี้แนะแนวทางให้แก่เกษตรกรไทยจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรให้เหมาะสมมีความหลากหลายและครบวงจร เพื่อก่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มูลค่าการส่งออกในปี 2555 และ 2556 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยประมาณ 57,000 ล้านบาท สรอ. ต่อไตรมาส ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนยังฟื้นตัวช้า ทำให้ผู้ประกอบการชะลอการจ้างงานเพิ่ม

อย่างไรก็ตาม สัญญาณความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากระดับ 48.7 ในปี 2558 เป็น 49.6 และ 50.8 ในปี 2559 และไตรมาสแรกปี 2560 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในช่วงที่เหลือของปี 2560 หากการส่งออกสามารถเพิ่มขึ้นได้ตามเป้าหมายและตลอดปีขยายตัวได้เฉลี่ยร้อยละ 3.6 ตามแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจโลก และการเร่งการใช้จ่ายภาครัฐโดยเฉพาะการใช้จ่ายลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่กระทรวงคมนาคมได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่ง ระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2560 จะทำให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจ และนำไปสู่การขยายตำแหน่งงานในระยะต่อไป โดยเฉพาะภาคการผลิต การก่อสร้าง และการขายส่ง/ขายปลีก ตลอดจนช่วยลดอัตราการว่างงานลง ทั้งนี้ จากข้อมูลในไตรมาสแรกปี 2560 พบว่าผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนร้อยละ 69 มาจากสาขาดังกล่าว

● **การส่งเสริมการประกันตนมาตรา 40** การส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีพอิสระให้ร่วมเข้าเป็นสมาชิกประกันสังคมโดยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ แรงงานนอกระบบ เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมมากขึ้น โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2560 ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์และทางเลือกที่เพิ่มขึ้น อาทิ การเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล วันละ 300 บาทแต่ไม่เกิน 90 วัน และได้รับค่าชดเชย 200 บาทในกรณีไม่ต้องนอนโรงพยาบาล แต่ต้องหยุดพักรักษาตัวตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป การเพิ่มสิทธิประโยชน์บริการทางการแพทย์ เช่น การเพิ่มวงเงินสำหรับการผ่าตัดเตรียมเส้นเลือดเพื่อฟอกไต หรือวางท่อรับ-ส่งน้ำยาล้างช่องท้องจากเดิม 2 หมืนบาทเป็น 3 หมืนบาท เป็นต้น

หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง

ไตรมาสสี่ปี 2559 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเท่ากับ 11,472,712 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 3.4 ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง

ในไตรมาสแรกปี 2560 หนี้สินครัวเรือนยังมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่อง สะท้อนจากยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวชะลอลงเหลือ

ตาราง 3 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2556	2557	2558	2559			
				Q1	Q2	Q3	Q4
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.89	10.54	11.10	11.14	11.24	11.34	11.47
%YOY	11.5	6.6	5.3	4.7	4.3	4.1	3.4
- สถาบันรับฝากเงิน	10.4	6.6	6.1	5.6	5.1	4.8	4.2
- สถาบันการเงินอื่น	18.6	6.6	-0.1	-0.6	-0.6	-0.3	-2.2
สัดส่วนต่อ GDP	76.5	79.9	81.2	80.6	80.3	79.95	79.89

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ร้อยละ 4.6 โดยเป็นการชะลอตัวของสินเชื่อที่อยู่อาศัยจากร้อยละ 7.0 ในไตรมาสสี่ปี 2559 เป็นร้อยละ 6.1 ในไตรมาสนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากการเร่งซื้อที่อยู่อาศัยก่อนที่มาตรการการลดค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์จะสิ้นสุดลง ขณะที่สินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.3 ในไตรมาสสี่ปี 2559 เป็นร้อยละ 2.8 ในไตรมาสนี้ สอดคล้องกับปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่งในประเทศที่เพิ่มขึ้น

ด้านความสามารถในการชำระหนี้ เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม พบว่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.71 ในไตรมาสสี่ปี 2559 เป็นร้อยละ 2.82 ในไตรมาสนี้ ส่วนใหญ่เป็นหนี้เสียจากสินเชื่อที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตามหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 1 เดือนแต่ไม่ถึง 3 เดือน ลดลงจากร้อยละ 3.19 ในไตรมาสสี่ปี 2559 มาอยู่ที่ร้อยละ 3.11 ในไตรมาสนี้ ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้เกิดเป็นหนี้เสียเพิ่มขึ้น

ตาราง 4 การเปลี่ยนแปลงการให้สินเชื่อค้างอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา	2558	2559				2560
		Q1	Q2	Q3	Q4	
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	7.1	6.5	6.0	5.2	4.9	4.6
- ที่อยู่อาศัย	9.4	9.3	9.0	7.7	7.0	6.1
- ซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์	1.0	1.7	1.6	1.9	1.3	2.8
- การศึกษา	0.7	5.0	13.2	31.1	42.5	35.3
- เดินทางไปต่างประเทศ	4.5	3.4	-4.6	-5.2	-2.8	-3.3
- บริโภคอื่น ๆ	8.4	5.7	4.1	3.2	4.1	3.2

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ขณะที่การผัดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมีมูลค่า 9,844 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12.8 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3 ของยอดสินเชื่อคงค้าง สำหรับการผัดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อบัตรเครดิตมีมูลค่า 9,859 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 10.1 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3 ของยอดสินเชื่อคงค้าง

ทั้งนี้ จากฐานข้อมูลบริษัทเครดิตแห่งชาติ¹ พบว่า ร้อยละ 16 ของคนที่มีหนี้ หรือประมาณ 3 ล้านคน มีหนี้ที่ค้างชำระเกิน 3 เดือน ซึ่งเป็นหนี้เสียที่ต้องถูกเจ้าหน้าที่ติดตามทวงถามหรืออยู่ระหว่างกระบวนการทางกฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่าคนจำนวนไม่น้อยติดอยู่ในวงจรหนี้ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ บริษัทบริหารสินทรัพย์ สุขุมวิท จำกัด (SAM) และธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง² จึงได้ร่วมกันจัดตั้งโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (คลินิกแก้หนี้) โดยโครงการนำร่องจะเริ่มดำเนินการในวันที่ 1 มิถุนายน 2560 นี้ เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ที่สุจริตและมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาได้มีโอกาสแก้ปัญหาระยะหนี้สินที่มีกับเจ้าหน้าที่หลายรายอย่างครบวงจร โดย SAM จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้อยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้ตามศักยภาพจริง รวมทั้งให้คำปรึกษาและให้ความรู้ ส่งเสริมให้ลูกหนี้ปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมเพื่อที่จะไม่ก่อภาระหนี้สินเกินตัวอีกในอนาคต

ตาราง 5 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ณ สิ้นระยะเวลา	2559				2560
	Q1	Q2	Q3	Q4	
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท)	96,203	98,200	104,067	105,422	110,017
%YOY	5.0	4.0	4.0	10.9	14.4
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	26.9	26.3	26.44	27.33	27.20
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.6	2.6	2.73	2.71	2.82

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹ อ้างจากธนาคารแห่งประเทศไทย

² ธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง ได้แก่ ธ.กรุงเทพ ธ.กรุงไทย ธ.กรุงศรีอยุธยา ธ.กสิกรไทย ธ.เกียรตินาคิน ธ.ซีทีแบงก์ สาขากรุงเทพฯ ธ.ซีไอเอ็มบี ไทย ธ.ทหารไทย ธ.ทีสโก้ ธ.ไทยเครดิต เพื่อรายย่อย ธ.ไทยพาณิชย์ ธ.ธนชาต ธ.ยูโอบี ธ.แลนด์ แอนด์ เฮาส์ ธ.แห่งประเทศไทย (ไทย) และ ธ.ไอซีบีซี (ไทย)

ตาราง 6 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและบัตรเครดิต

ณ สิ้นระยะเวลา	2559				2560
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	321,684	327,173	332,877	338,117	331,489
%YOY	2.7	3.2	3.6	4.2	3.0
(2) สินเชื่อผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	11,284	10,544	11,365	10,602	9,844
%YOY	-27.1	-33.0	-32.1	-36.9	-12.8
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.5	3.2	3.4	3.1	3.0
สินเชื่อบัตรเครดิต					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	308,863	315,557	316,621	358,413	333,249
%YOY	5.6	6.2	6.0	6.5	7.9
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	10,965	9,885	11,859	10,383	9,859
%YOY	22.7	3.0	16.9	-0.7	-10.1
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.6	3.1	3.7	2.9	3.0

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

คลินิกแก้หนี้

โครงการแก้ไขปัญหาหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (โครงการนำร่อง)

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ

- บุคคลธรรมดา มีเงินเดือนประจำ
- อายุไม่เกิน 65 ปี
- มีหนี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด หรือ สินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ค้างเกินกว่า 3 เดือน กับธนาคารตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป ก่อนวันที่ 1 พ.ค. 60
- ไม่ถูกฟ้องดำเนินคดี
- ยอดหนี้เงินต้นค้างชำระรวมไม่เกิน 2 ล้านบาท

เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ

- เต็มใจไม่ก่อหนี้เพิ่มในระยะเวลา 5 ปี
- พร้อมเรียนรู้การสร้างวินัยทางการเงินที่ดี

ประโยชน์ที่จะได้รับการแก้ไขหนี้

- ไม่ถูกทวงถามหนี้จากเจ้าหนี้หลายราย
- ลดภาระการผ่อนชำระต่อเดือน
- รวมหนี้ และผ่อนชำระในทีเดียว
- รู้จักวางแผนทางการเงินที่ดี

สนใจเข้าร่วมโครงการติดต่อได้ที่

www.debtclinicbysam.com, www.คลินิกแก้หนี้.com, Tel 02-610-2266

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในส่วนของการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหานี้ นอกกรอบอย่างบูรณาการและยั่งยืนของรัฐบาล ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 มีนาคม ที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานดังนี้

1. การปล่อยสินเชื่อของธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า มีประชาชนที่เป็นหนี้ในระบบมาลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินจากธนาคารออมสินกว่า 1.1 แสนราย ได้รับอนุมัติสินเชื่อแล้ว 1 หมื่นราย วงเงินรวม 400-500 ล้านบาท ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอนุมัติสินเชื่อแล้วกว่า 1.1 หมื่นราย วงเงินรวม 560 ล้านบาท

2. การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสินเชื่อในระบบ โดยการดึงหนี้เข้าระบบการเงินรายย่อย ปัจจุบันมีผู้ประกอบการนาโนไฟแนนซ์³ ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจ 25 ราย มียอดสินเชื่อคงค้างประมาณ 2 พันล้านบาท ในส่วนของพีโกไฟแนนซ์⁴ มีผู้ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ 155 ราย ได้รับใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจแล้ว 13 ราย

3. การปราบปรามเจ้าหนี้นอกระบบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรมได้จับกุมเจ้าหนี้นอกระบบทั่วประเทศแล้วกว่า 62 ราย

4. การไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ มีลูกหนี้เข้ามาขอไกล่เกลี่ยประนอมหนี้จำนวน 300-400 ราย เสร็จสำเร็จแล้ว 60 ราย แต่พบเจ้าหนี้นอกระบบส่วนใหญ่ไม่ยอมเข้ามาไกล่เกลี่ยหนี้

สำหรับการดำเนินโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2560 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคมและการช่วยเหลือของภาครัฐ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีสัญชาติไทยที่มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 100,000 บาท และมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มาลงทะเบียนผ่านสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย คลังจังหวัดทั่วประเทศ และสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงวันที่ 3 เมษายน-15 พฤษภาคม 2560 ตัวเลขเบื้องต้นมีผู้มาลงทะเบียนทั้งสิ้นประมาณ 14.1 ล้านคน ทั้งนี้ หลังจากคัดกรองผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว กระทรวงการคลัง

³ ผู้ประกอบธุรกิจนาโนไฟแนนซ์ เป็นนิติบุคคลประเภทใหม่ในระบบสถาบันการเงินไทยที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับผู้ประกอบการรายย่อยในวงเงินไม่เกิน 100,000 บาท/ราย โดยไม่ต้องใช้หลักประกัน คิดอัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมรวมกันไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคลที่เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนที่มีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท และมีอัตราส่วนหนี้สินรวมทั้งสิ้นต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่เกิน 7 เท่า

⁴ ผู้ประกอบธุรกิจพีโกไฟแนนซ์ เป็นนิติบุคคลประเภทใหม่ในระบบสถาบันการเงินไทยที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจให้สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบให้กับประชาชนรายย่อยและเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ออกแบบ โดยมีลักษณะเป็นสินเชื่อเนกประสงค์ทั้งแบบมีหรือไม่มีหลักประกัน วงเงินไม่เกิน 50,000 บาท/ราย อัตราดอกเบี้ยรวมค่าธรรมเนียมและอื่นๆ ไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคล ได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วหรือเงินลงทุนไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท

จะดำเนินการออกบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ผู้มีสิทธิ์เพื่อสามารถนำไปใช้รับสวัสดิการตามที่ภาครัฐกำหนดต่อไป

การส่งเสริมการสร้างวินัยทางการเงินและการออมแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจนถึงวัยแรงงาน เพื่อปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล ไม่จ่ายเงินเกินตัวตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก พร้อมทั้งส่งเสริมการวางแผนทางการเงินและการออมในวัยแรงงาน เป็นอีกแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน และสามารถสร้างความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงของชีวิตและครอบครัว

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ต้องเฝ้าระวังโรคติดต่อทางอาหารและน้ำในช่วงหน้าร้อน

ไตรมาสแรกปี 2560 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 105,799 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 22.7 เป็นการลดลงของจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกถึงร้อยละ 44.7 เนื่องจากทุกฝ่ายร่วมกันเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคที่มักบ่งลุกลายอย่างต่อเนื่องด้วยมาตรการ 3 เก็บ 3 โรค คือ เก็บบ้าน เก็บขยะ และเก็บน้ำ สามารถป้องกันโรคที่มาจากยุงลายได้ทั้ง 3 โรค คือ โรคไข้เลือดออก โรคติดเชื้อไวรัสซิกา และโรคไข้ปวดข้อยุงลาย (โรคชิคุนกุนยา)

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

1. การระบาดของโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ จากข้อมูลของสำนักโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ พบว่าในช่วงไตรมาสแรกปี 2560 มีผู้ป่วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำรวม 376,983 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 3.2 โดยโรคที่พบมากที่สุดคือ โรคอุจจาระร่วง รองลงคือ อาหารเป็นพิษ ทั้งนี้ ข้อมูลถึงวันที่ 18 พฤษภาคม 2560 พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วง 379,685 ราย การป้องกันโรคทำได้โดยการปฏิบัติตนที่ถูกสุขลักษณะ ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนปรุงหรือรับประทานอาหารและภายหลังการขับถ่าย เลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่ๆ ใช้ช้อนกลาง และดื่มน้ำที่สะอาด เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนเหมาะกับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคที่ปนเปื้อนในอาหารและน้ำ

2. สถานการณ์เด็กจมน้ำช่วงปิดภาคเรียน การจมน้ำเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตสูงเป็นอันดับหนึ่งของทุกสาเหตุทั้งโรคติดเชื้อและไม่ติดเชื้อ ซึ่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2550-2559 พบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำ 10,156 คน เฉลี่ยปีละประมาณ 1,000 คน หรือวันละเกือบ 3 คน นอกจากนี้ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงของการเสียชีวิตจากการจมน้ำพบว่าในช่วง 10 ปี

ตาราง 7 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรค เฝ้าระวัง	2559				2560	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/60
ปอดอักเสบ	65,661	45,244	72,851	61,455	63,869	-2.7
ไข้เลือดออก	14,840	7,874	25,744	15,473	8,203	-44.7
มือ เท้า ปาก	10,066	19,012	39,589	11,243	11,450	12.7
ไข้หวัดใหญ่	43,634	14,135	58,535	53,058	19,742	-54.7
บิด	1,820	1,841	1,887	1,178	1,329	-26.9
หัด	221	271	466	730	367	66.1
ฉีหนู	446	401	671	777	573	28.4
ไข้สมองอักเสบ	179	187	231	175	259	44.6
อหิวาตกโรค	41	2	7	1	2	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	6	5	4	2	5	-
พิษสุนัขบ้า	4	2	5	2	0	-
รวม	136,918	88,974	199,990	144,094	105,799	-22.7
อัตราต่อประชากรแสนคน	209.2	135.9	305.7	220.3	161.7	

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2560 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2560

ที่มา: สำนักโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ กรมควบคุมโรค

ตาราง 8 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

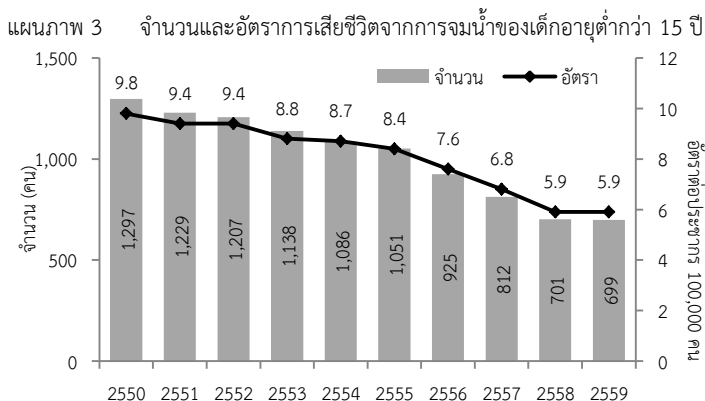
โรค	2559				2560	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/60
อุจจาระร่วง	327,558	302,929	300,726	271,600	339,974	3.7
อาหารเป็นพิษ	35,271	32,929	33,575	36,820	35,282	-0.3
บิด	1,820	1,841	1,887	1,178	1,329	-29.8
ไทฟอยด์	492	263	433	384	294	-41.9
อหิวาตกโรค	41	2	7	1	2	-
ไวรัสตับอักเสบบี	90	91	119	93	102	13.3
รวม	365,272	338,055	336,747	310,076	376,983	3.2

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2559 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2560

ข้อมูลปี 2560 เป็นข้อมูลไตรมาสแรกระหว่างวันที่ 1 มกราคม-31 มีนาคม

ที่มา: สำนักโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ กรมควบคุมโรค

ที่มา: สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

(พ.ศ. 2550-2559) กลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ถือเป็นกลุ่มที่จมน้ำเสียชีวิตสูงเฉลี่ยปีละ 363 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35 ของกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีทั้งหมด นอกจากนี้ ช่วงปิดภาคเรียน 3 เดือน (เดือนมีนาคม-พฤษภาคม) เป็นช่วงที่มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตสูงสุดเฉลี่ยปีละ 348 คน และในบางปีมีจำนวนสูงเกือบ 450 คน โดยเฉพาะในเดือนเมษายนที่มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุด สำหรับในปี 2560 จากข้อมูลของกรมควบคุมโรค ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-14 พฤษภาคม 2560 พบเด็กจมน้ำเสียชีวิต 149 คน โดยเฉพาะช่วงปิดภาคเรียนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม-14 พฤษภาคม 2560 มีเด็กจมน้ำเสียชีวิต 127 คน ทั้งหมดเป็นเด็กช่วงอายุ 5-14 ปี

ตาราง 9 จำนวนการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในช่วงปิดภาคการศึกษา 3 เดือน (มี.ค.-พ.ค.) ปี 2550-2559

ปี	จำนวนรวม	เดือน		
		มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
2550	251	71	96	84
2551	304	82	124	98
2552	442	134	175	133
2553	344	106	143	95
2554	447	131	169	147
2555	448	138	168	142
2556	400	127	149	124
2557	402	129	148	125
2558	250	73	98	79
2559	197	56	93	48

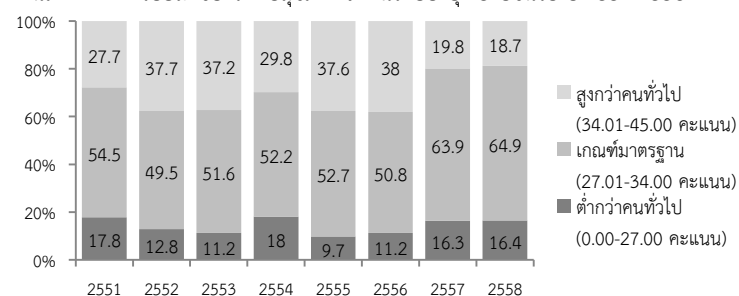
ที่มา: สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ดังนั้น การป้องกันและช่วยเหลือเด็กจมน้ำจึงควรมุ่งเน้นทั้งในบ้านและชุมชน โดยบ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความปลอดภัยทางน้ำ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและชุมชนพึ่งตนเองได้ กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเป้าหมายในปี 2560 เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้เหลือ 5 คนต่อประชากรแสนคน หรือลดจำนวนการตายให้เหลือน้อยกว่า 600 คน โดยมีการนำมาตรการป้องกันการจมน้ำมาใช้ ได้แก่ (1) มาตรการป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 2 ปี เพราะเด็กเล็กจะจมน้ำในภาชนะที่อยู่ภายในบ้าน เด็กต้องอยู่ในสายตาผู้ใหญ่ตลอดเวลา หรือควรถูกจำกัดให้เด็กอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย เช่น คอกกั้นสำหรับเด็ก และ (2) มาตรการป้องกันการจมน้ำในเด็กโตอายุมากกว่า 5 ปี โดยการจัดให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด พร้อมทั้งวิธีการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นที่ถูกต้อง ทั้งนี้ ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ เช่น การสร้างรั้วหรือติดป้ายคำเตือนการจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยเหลือไว้บริเวณแหล่งน้ำเสี่ยง ตลอดจนการเฝ้าระวังและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในชุมชน เป็นต้น

คนไทยมีสุขภาพจิตที่ดี สอดคล้องกับดัชนีความสุขโลก

จากผลการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งวัดจากองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพจิตใจที่เป็นสุข ด้านสภาพจิตใจที่เป็นทุกข์ ด้านสมรรถภาพของจิตใจในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการจัดการปัญหาต่างๆ ด้านคุณภาพของจิตใจในการดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และด้านปัจจัยสนับสนุนต่างๆ พบว่า ในปี 2558 คะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป อยู่ที่ 31.44 คะแนนซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยกลุ่มวัยทำงานอายุ 25-59 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 15-24 ปี และ

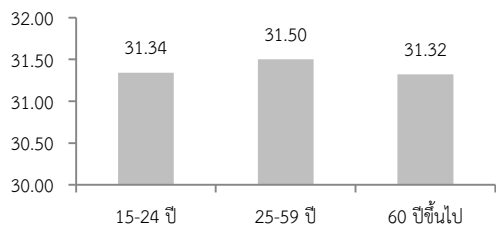
แผนภาพ 4 ร้อยละของระดับสุขภาพจิตคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี 2551-2558

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

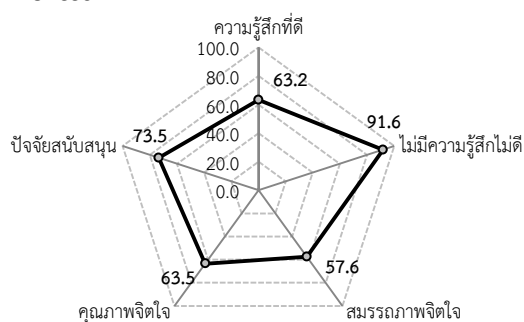

แผนภาพ 5 คะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2558

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 6 สุขภาพจิตคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามองค์ประกอบหลักของสุขภาพจิต ปี 2558

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 10 การจัดอันดับค่าดัชนีความสุขของประเทศในกลุ่มอาเซียนเทียบกับทั่วโลก

ประเทศ	ช่วงปี 2556-2558		ช่วงปี 2557-2559	
	ค่าดัชนี	อันดับ	ค่าดัชนี	อันดับ
สิงคโปร์	6.739	22	6.572	26
ไทย	6.474	33	6.424	32
มาเลเซีย	6.005	47	6.084	42
ฟิลิปปินส์	5.279	82	5.430	72
อินโดนีเซีย	5.314	79	5.262	81
เวียดนาม	5.061	96	5.074	94
สปป. ลาว	4.876	102	-	-
เมียนมา	4.395	119	4.545	114
กัมพูชา	3.907	140	4.168	129

ที่มา: World Happiness Report 2016, 2017

60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ระดับสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา และรายได้ ทั้งนี้ พบว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่มีความรู้สึกผิดหวัง ทุกข์ เบื่อหน่ายหรือท้อแท้ ความรักความผูกพันและการดูแลซึ่งกันและกันของคนในครอบครัวทำให้มีสุขภาพจิตที่ดี อย่างไรก็ตาม ยังต้องพัฒนาด้านสมรรถภาพของจิตใจซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยยกระดับสุขภาพจิตของคนไทยให้ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้ จากรายงาน World Happiness Report 2017 ของเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Solutions Network: SDSN) ซึ่งรายงานดัชนีความสุขโลกโดยรวบรวมข้อมูลจากหลายปัจจัย อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ รายได้ประชากร ระบบสังคมสงเคราะห์ อายุขัยของประชากร ความมีอิสระในการตัดสินใจ ความเอื้ออาทร และทัศนคติต่อปัญหาคอร์รัปชัน แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นค่าความสุขในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ที่ศึกษาระหว่างปี 2557-2559 พบว่า ประเทศไทยมีค่าดัชนีความสุขเป็นอันดับที่ 32 จาก 155 ประเทศ ดีขึ้นจากอันดับที่ 33 ของ 157 ประเทศที่ศึกษาช่วงเวลาปี 2556-2558 และอยู่ในอันดับที่ 19 ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างช่วงปี 2548-2550 กับช่วงปี 2557-2559 สำหรับประเทศที่มีความสุขที่สุดในโลกคือประเทศนอร์เวย์ และเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่าประเทศไทยมีค่าดัชนีความสุขอยู่อันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ที่อยู่ในอันดับที่ 26

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยี่ลดลง แต่ยังคงเฝ้าระวังภัยของเหล้า-บุหรี่ มือสอง

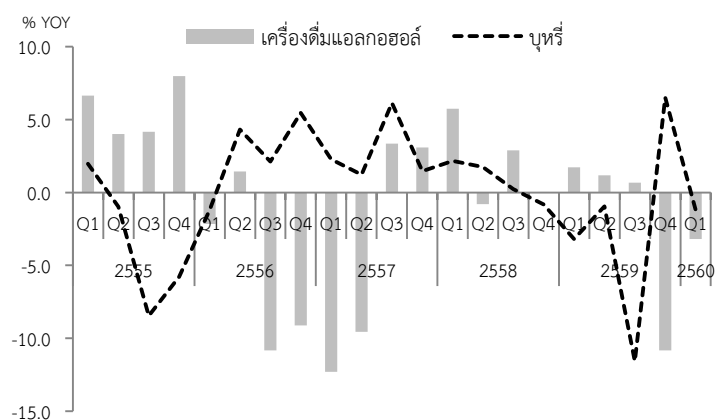
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงจาก 39,798 ล้านบาทในไตรมาสแรกปี 2559 เป็น 38,544 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 3.2 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ยี่ลดลงจาก 15,156 ล้านบาทในไตรมาสแรกปี 2559 เป็น 14,972 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 1.2 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรี่ยี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 4.2 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือน

จากผลสำรวจสถานการณ์ภัยเหล้ามือสองต่อสังคมไทย⁵ ของสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ พบว่าคนไทยร้อยละ 79 เคยได้รับผลกระทบจากการดื่มของคนอื่น

⁵ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อบุคคลรอบข้างผู้ดื่มในประเทศไทย (Thailand Alcohol's Harm to Others project) ของสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนไทยอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,695 คน ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สุราษฎร์ธานี ชลบุรี และกรุงเทพฯ ในช่วงเดือนกันยายน 2555-มีนาคม 2556

แผนภาพ 7 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (ณ ราคาปี 2002)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภัยเหล้ามือสอง

การดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้ทำให้เกิดผลเสียกับตัวผู้ดื่มเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนรอบข้างอีกมากมาย ซึ่งอาจจะเป็นคนใกล้ชิดในครอบครัว ญาติ เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน หรือแม้กระทั่งคนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

ผลกระทบต่อจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้อื่น อาจเรียกว่า “ภัยเหล้ามือสอง” ซึ่งมีความหลากหลายและมีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันไป เช่น ผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน ด้านการเงิน การทำงาน ทั้งที่เป็นผลกระทบโดยตรงและผลกระทบทางอ้อม สำหรับรูปแบบเหตุการณ์ของปัญหาที่พบได้บ่อยอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก (2) อุบัติเหตุจราจร (3) อาชญากรรมต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน และ (4) ผลกระทบอื่นๆ

ที่มา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

คว้นบุหรี่ปมือสอง ภัยจากบุหรี่ที่เราไม่ได้สูบ

คว้นบุหรี่ปมือสอง หมายถึงอะไร ?

- คว้นจากปลายมวนบุหรี่ที่จุดไฟที่ลอยอยู่ในอากาศขณะไม่มีการสูบบุหรี่
- คว้นที่ผู้สูบบุหรี่สูดเข้าไปแล้วปล่อยออกมาในสภาพแวดล้อม

อันตรายจากคว้นบุหรี่ปมือสอง

- ในคว้นบุหรี่ปมือสองมีสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด
- มีสารก่อมะเร็งมากกว่า 60 ชนิด

ผลกระทบต่อสุขภาพ

ในระยะสั้น

- เกิดอาการระคายเคืองต่อจมูก ตา และคอ ปวดศีรษะ ไอ คลื่นไส้ รู้สึกไม่สบาย
- เกิดอาการกำเริบของผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคภูมิแพ้ หอบหืด โรคปอด
- ในผู้ที่เป้นโรคหัวใจอาจทำให้เกิดอาการเลือดไปเลี้ยงหัวใจไม่พอรุนแรงขึ้น

ในระยะยาว

- มีโอกาสเป็นมะเร็งในส่วนต่างๆ ของร่างกายสูงขึ้นเช่นเดียวกับผู้ที่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะมะเร็งปอด
- มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจ

ที่มา: มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

(ภัยเหล้ามือสอง) เช่น คนในครอบครัว เพื่อน คนแปลกหน้า และมีเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 24.6 ได้รับผลกระทบจากเหล้ามือสอง เช่น ถูกดูตัวอย่างรุนแรง ถูกทอดทิ้ง/ปล่อยให้อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ถูกตี/ทำร้ายร่างกาย เคยอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงของครอบครัว เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจของเด็ก ตลอดจนอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ตามมาในอนาคต และจากการศึกษาในภาพรวมพบว่า ผู้ดื่มแอลกอฮอล์เพียง 1 คน จะส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างเฉลี่ย 2.4 คน

สำหรับสถานการณ์คว้นบุหรี่ปมือสอง จากผลการสำรวจการบริโภคยาสูบในเยาวชนประเทศไทยปี 2558⁶ ของกรมควบคุมโรค พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 33.8 ได้รับคว้นบุหรี่ปในบ้าน สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่พบว่า ร้อยละ 39.5 ของผู้ตอบสัมภาษณ์มีการสูบบุหรี่ภายในตัวบ้าน โดยในกลุ่มนี้ร้อยละ 70.4 มีการสูบบุหรี่ทุกวัน ร้อยละ 18.0 สูบอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 6.1 สูบอย่างน้อยเดือนละครั้ง และร้อยละ 5.5 สูบแต่ไม่ทุกเดือน สะท้อนให้เห็นว่ายังมีผู้สูบบุหรี่อีกจำนวนมากที่นอกจากจะไม่ใส่ใจในสุขภาพของตนเองแล้ว ยังไม่คำนึงถึงสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสูบบุหรี่ในครอบครัว⁷ พบมีครัวเรือนที่มีคนสูบบุหรี่ 4,049,366 ครัวเรือน ทำให้คนไม่สูบบุหรี่ได้รับคว้นบุหรี่ปมือสองในบ้านสูงถึง 12,633,746 คน ซึ่งจะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพไม่น้อยไปกว่าคนที่สูบบุหรี่โดยตรง นอกจากนี้ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกสูบบุหรี่ยังมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นผู้สูบบุหรี่ในอนาคต ดังนั้น ครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขึ้นอนาคตของบุตรหลาน การเป็นแบบอย่างที่ดีและความรักความอบอุ่นในครอบครัวจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามมา

ปัจจุบันมีการสนับสนุนบริการเลิกบุหรี่ในหลายช่องทาง ได้แก่ (1) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำไปสู่ต้นแบบในการให้บริการเลิกบุหรี่ที่มีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนา Application เลิกบุหรี่ (2) การพัฒนาต้นแบบโรงพยาบาลปลอดบุหรี่ คลินิกทันตกรรมช่วยเลิกบุหรี่ ร้านยาอาสาพาเลิกบุหรี่ และคลินิกฟ้าใส เพื่อให้บริการช่วยเลิกบุหรี่ (3) การทำกิจกรรมเชิญชวน ทำชวนให้เลิกสูบบุหรี่ในระดับตำบลและหมู่บ้านทั่วประเทศ (4) พัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการให้

⁶ โดยสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค เป็นการสำรวจระดับประเทศ โดยสำรวจในกลุ่มนักเรียนในโรงเรียน อายุ 13-15 ปี จำนวน 1,721 คน

⁷ โดย ดร.จิราพร ชมสม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยใช้ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

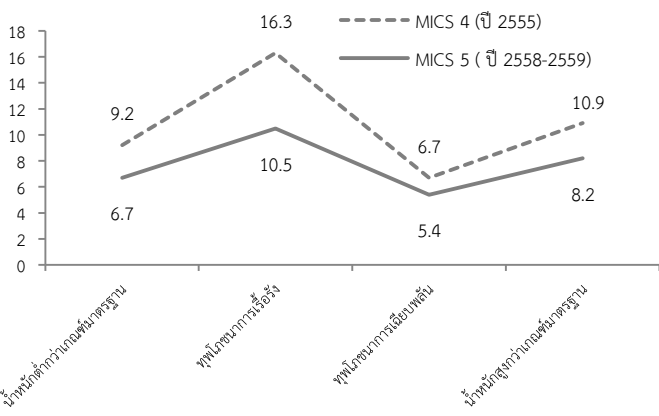

ตาราง 11 การได้รับควันบุหรี่มือสอง ในกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนอายุ 13-15 ปี ปี 2558

การได้รับควันบุหรี่มือสอง	ประชากรรวม (%)	ผู้ชาย (%)	ผู้หญิง (%)
ผู้ที่ได้รับควันบุหรี่ในบ้าน	33.8	31.3	36.6
ผู้ที่ได้รับควันบุหรี่ภายในอาคารของสถานศึกษา	38.6	31.3	46.5
ผู้ที่ได้รับควันบุหรี่ภายนอกอาคารของสถานศึกษา	37.7	32.1	43.7
นักเรียนที่พบเห็นการสูบบุหรี่ภายในอาคารเรียนหรือในเขตพื้นที่โรงเรียน	47.9	50.5	45.2

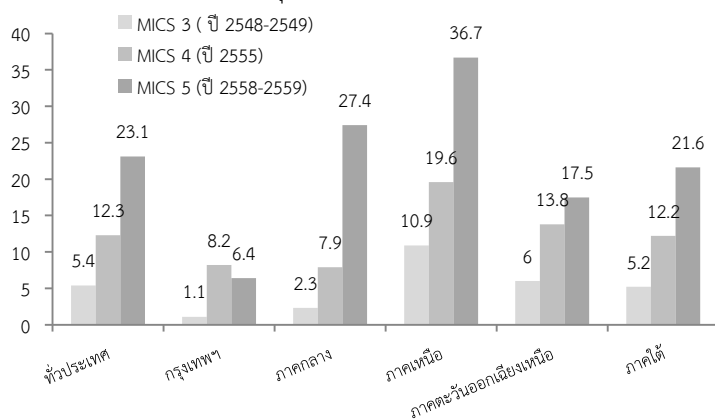
ที่มา: สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 8 ภาวะโภชนาการในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 9 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คำแนะนำช่วยเลิกบุหรี่ และ (5) สายด่วนเลิกบุหรี่ 1600 นอกจากนี้ มีโครงการ “3 ล้าน 3 ปี เลิกบุหรี่ทั่วไทย เทิดไท้องค์ราชัน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมรณรงค์และขับเคลื่อนให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลิกสูบบุหรี่ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปสู่การเลิกสูบบุหรี่และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีสุขภาพที่ดี พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมหรือกลุ่มกิจกรรมรักษสุขภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นพื้นที่ร่วมตัวกันทำกิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เลิกเหล้า เลิกบุหรี่ โดยใช้เครือข่ายหมออนามัย และ อสม. ซึ่งมีกระจายอยู่ทุกตำบลและหมู่บ้านทั่วประเทศ และเชิญชวนให้ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำเลิกสูบบุหรี่ให้ได้ 3 ล้านคน ในระยะเวลา 3 ปี ทั้งนี้ ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2560 มีผู้ที่สมัครใจเลิกสูบบุหรี่ทั้งสิ้น 484,845 ราย ผู้ที่สนใจสามารถลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการได้ที่ www.quitforking.com หรือ ที่ รพ.สต. ใกล้เคียงทั่วประเทศ

ภาวะโภชนาการในเด็กเล็ก และการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีแนวโน้มดีขึ้น

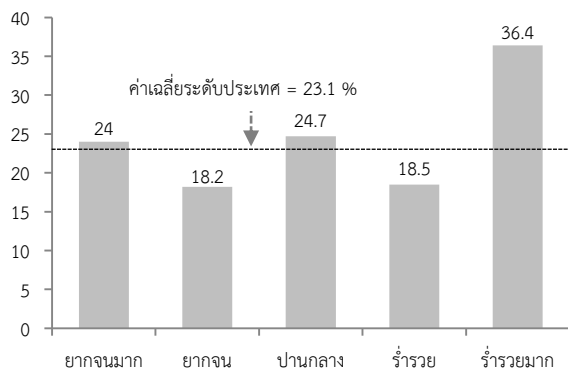
จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559 (MICS 5) พบภาวะโภชนาการเมื่อเทียบกับปี 2555 (MICS 4) ดีขึ้นในทุกตัวชี้วัด แต่ยังคงเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 6.7 หรือประมาณ 2.5 แสนคน มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 5.4 หรือประมาณ 2 แสนคน มีภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลัน (ผอม) ร้อยละ 10.5 หรือประมาณ 3.9 แสนคน มีภาวะทุพโภชนาการเรื้อรัง (เตี้ย) และร้อยละ 8.2 หรือประมาณ 3 แสนคน มีน้ำหนักสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (อ้วน)

สำหรับสถานการณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกภาคยกเว้นกรุงเทพมหานคร โดยในปี 2559 มีเด็กร้อยละ 23.1 ที่กินนมแม่อย่างเดียว และร้อยละ 42.1 กินนมแม่เป็นหลัก ภาคเหนือมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงสุดร้อยละ 36.7 และต่ำสุดในกรุงเทพมหานครซึ่งมีเพียงร้อยละ 6.4 ทั้งนี้ เด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่มีฐานะร่ำรวยมากมีการกินนมแม่อย่างเดียวสูงสุด แต่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษในกลุ่มแม่ที่ไม่ได้เรียนหนังสือเนื่องจากมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วง 5 เดือนแรกเพียงร้อยละ 0.2

ภาวะโภชนาการของเด็กเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงสุขภาพโดยรวมของเด็ก เมื่อเด็กได้รับอาหารที่เหมาะสมอย่างเพียงพอตามช่วงวัย และได้รับการดูแลเอาใจใส่จะส่งผลให้มีการเจริญเติบโตอย่างสมส่วน สุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางด้าน

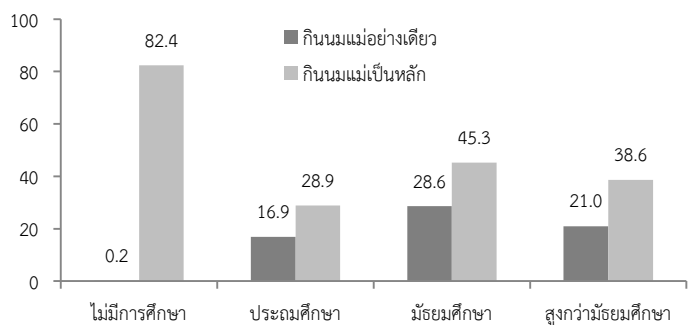

แผนภาพ 10 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนที่กินนมแม่อย่างเดียว จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปี 2558-2559

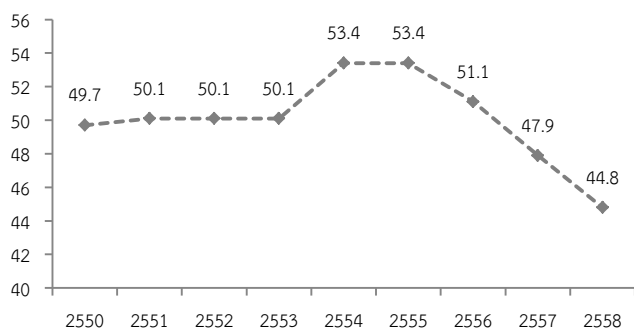
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 11 ร้อยละของทารกอายุ 0-5 เดือนที่กินนมแม่ จำแนกตามระดับการศึกษาของแม่ ปี 2558-2559

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 12 อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิง 15-19 ปี พันคน

หมายเหตุ: ข้อมูลหญิงคลอดอายุ 15-19 ปี และข้อมูลประชากรกลางปีหญิงอายุ 15-19 ปี จากสำนวนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: สำนักงานฝ่ายเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ร่างกาย สมอง และจิตใจ พร้อมทั้งจะพัฒนาไปเป็นกำลังคนที่มีศักยภาพของชาติในอนาคต การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นรากฐานเริ่มต้นของการส่งเสริมสุขภาพของเด็กในช่วงสำคัญระยะ 2-3 ปีแรกของชีวิต เพราะนมแม่เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่สมดุลและดีที่สุดสำหรับทารกและเด็กเล็กเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของร่างกาย สมอง จอประสาทตา และอวัยวะอื่นๆ ที่ร่างกายยังพัฒนาไม่เต็มที่ รวมทั้งป้องกันการเกิดโรคต่างๆ ที่พบบ่อยในทารก เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคระบบทางเดินหายใจ และโรคมุมิแพ้นอกจากนี้ นมแม่ยังมีผลต่อสุขภาพในระยะยาวอีกมากมายทารกที่ได้รับนมแม่จะมีโอกาสเป็นโรคอ้วน เบาหวาน น้อยกว่าทารกที่ได้รับนมผสม และยังช่วยป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในวัยผู้ใหญ่ เช่น โรคเบาหวาน และภาวะหลอดเลือดหัวใจอุดตัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่องและเข้มข้น

การตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นลดลงแต่ยังอยู่ในระดับสูงและยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการคลอดในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ต่อหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ลดลงจากอัตรา 53.4 ในปี 2555 เป็นอัตรา 44.8 ในปี 2558 อย่างไรก็ตาม อัตราการคลอดในกลุ่มวัยรุ่นยังอยู่ในระดับสูง และยังมี 5 จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงกว่า 60.0 ได้แก่ ชลบุรี นครนายก ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสาคร ทั้งนี้ ในแต่ละวันมีเด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ถึง 286 คน หรือปีละ 104,289 คน ในจำนวนนี้เป็นารคลอดของเด็กอายุ 10-14 ปี จำนวน 2,988 คน และมีวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ที่คลอดบุตรซ้ำถึง 12,702 คน

สำหรับสาเหตุที่นำไปสู่การตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่น จากผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น⁸ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า ในกลุ่มเพศหญิงเกิดจาก 5 สาเหตุหลักๆ ได้แก่ (1) พฤติกรรมการเลียนแบบจากกลุ่มเพื่อนและสื่อต่างๆ (2) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (3) การอยู่หอพักตามลำพัง โดยไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครอง (4) การไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง และ (5) การขาดความรักและการเอาใจใส่จากครอบครัว

⁸ สำรวจในนักเรียนระดับชั้น ม.ต้น ม.ปลาย และ ปวช. ในพื้นที่กรุงเทพฯ และ 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น ชลบุรี และสงขลา จำนวน 3,053 ตัวอย่าง ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2559

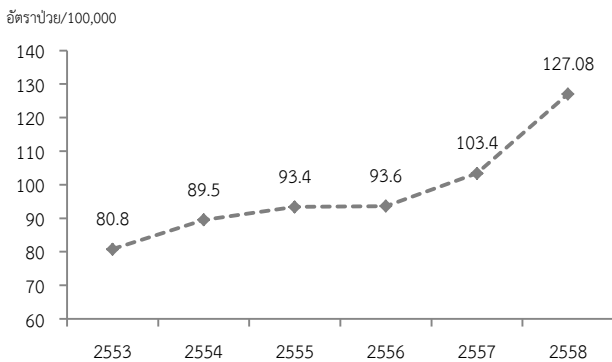

ตาราง 12 ร้อยละของนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมาย	2553	2554	2555	2556	2557	2558
นักเรียน ม.5						
เพศชาย	25.9	28.0	24.8	25.9	24.2	25.9
เพศหญิง	15.5	16.4	20.2	17.2	18.9	18.2
นักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2						
เพศชาย	46.6	49.8	46.1	46.2	46.0	46.3
เพศหญิง	41.0	41.6	51.1	45.3	47.1	48.2

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 13 อัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ตาม พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

1. สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พร้อมทั้งจัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษาในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีระบบการดูแลช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียน นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาต่อด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม
2. สถานบริการสาธารณสุขต้องให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ ให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม
3. สถานประกอบกิจการต้องให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ ส่งเสริมให้ลูกจ้างเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม
4. หน่วยงานสวัสดิการสังคม ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและจัดหางานให้แก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ จัดหาครอบครัวทดแทนให้วัยรุ่นที่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้เอง สร้างแกนนำเยาวชนระดับจังหวัดและอำเภอในการเฝ้าระวังปัญหา และสนับสนุนหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว
5. ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่น

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่ 30 ก 31 มีนาคม 2559

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังดังนี้ (1) นักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (2) อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (3) สถานการณ์การทำแท้งในกลุ่มวัยรุ่น พบว่าร้อยละ 53.1 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 28.6 ยังมีสถานภาพเป็นนักเรียน/นักศึกษา

ทั้งนี้ การประกาศใช้ พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2559 เป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อบูรณาการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นรูปธรรม มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเด็กและเยาวชนจะได้รับสิทธิประโยชน์ 5 เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ (1) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาที่เหมาะสมกับช่วงวัย และดูแล ช่วยเหลือ คุ้มครองนักเรียน นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาต่อด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง (2) สถานบริการสาธารณสุขต้องให้ข้อมูลความรู้และจัดบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน (3) สถานประกอบกิจการต้องให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่น (4) หน่วยงานสวัสดิการสังคม ต้องจัดสวัสดิการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และ (5) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อคุ้มครองสิทธิของวัยรุ่น

การปราบปรามภัยอาชญากรรมเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม

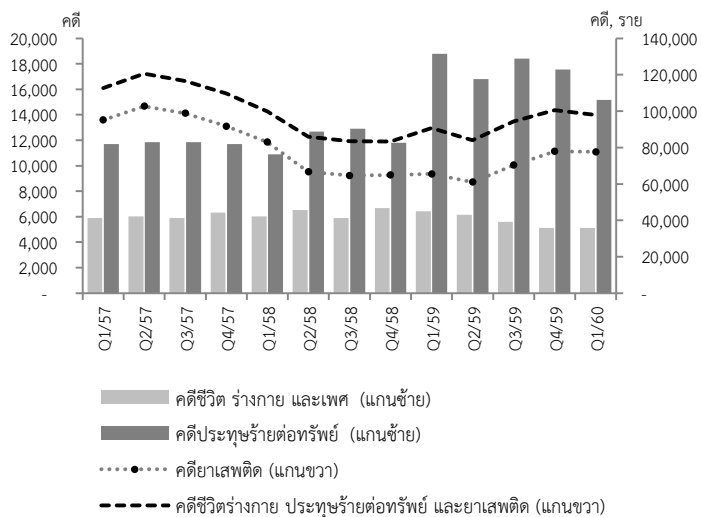
ไตรมาสแรกปี 2560 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 97,914 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 7.9 แต่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 2.6 คดียาเสพติดมีการรับแจ้ง 77,627 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 18.5 แต่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 0.3 ทั้งนี้ คดียาเสพติดยังคงสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 79.3 ของคดีอาญารวม ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 5,120 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 20.2 และเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 0.3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 15,167 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 และจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 19.3 และ 13.5 ตามลำดับ

นอกจากนี้ รัฐได้มีการเร่งปราบปรามภัยอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ได้แก่

1. การป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา ฟันฟุผู้ติดยาเสพติด และการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระดับสากลเป็นแนว

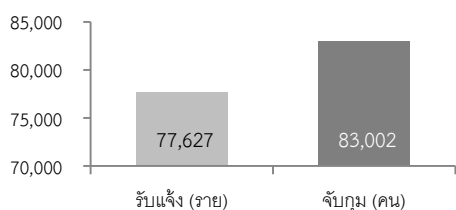

แผนภาพ 14 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2557-2560

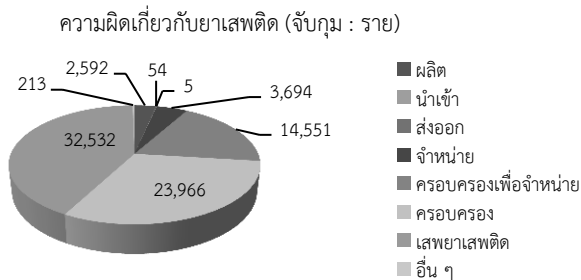
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

แผนภาพ 15 จำนวนรับแจ้งและการจับกุมคดียาเสพติด ไตรมาสแรกปี 2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

แผนภาพ 16 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไตรมาสแรกปี 2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

ปฏิบัติในการลดผลกระทบจากปัญหาเสพยาเสพติดภายใต้ทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก โดยใช้หลักสิทธิมนุษยชนและการสาธารณสุขเป็นพื้นฐานการแก้ไขปัญหา เน้นการดูแลสุขภาพและสังคม ปรับมุมมองผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือ “ผู้ป่วย” ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ ภายใต้หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พึ่งได้” และสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข จะช่วยลดความแออัดในเรือนจำ ลดการเกิดและแพร่กระจายของโรคติดต่อ ลดปริมาณผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจ/ลดอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

- **ด้านการป้องกันในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด** ทางกรมแพทย์ถือว่ายาและสารเสพติดทุกประเภททั้งที่ถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมาย มีผลโดยตรงต่อสมอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากผู้เสพกลายเป็นผู้ติดยา จึงได้มีมาตรการป้องกันการเสพยาเสพติดซ้ำและช่วยฟื้นฟูให้กลับเป็นคนดี และไม่เป็นการของสังคม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของศักยภาพและบริบทของพื้นที่ในด้านต่างๆ อาทิ การส่งเสริมการประกอบอาชีพทั้งการทำงานในระบบและนอกระบบ การเป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็ก การส่งเสริมด้านการศึกษาต่อ การจัดสวัสดิการเงินกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ การพัฒนาทักษะและฝีมือในการประกอบอาชีพต่างๆ การให้ความช่วยเหลือในด้านสุขภาพ การให้คำปรึกษาในการดำรงชีวิต

- **ด้านการปราบปราม** รัฐได้ดำเนินแผนยุทธการ “ปฏิบัติการ Task Force และยุทธการ 1386 ทั่วประเทศ ประชาชนปลอดภัยจากยาเสพติด” อย่างต่อเนื่องภายใต้ “แผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด” เน้นกลไกปฏิบัติในระดับพื้นที่ ทำงานเชิงรุกเข้าถึงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการกับผู้ค้ารายย่อยในพื้นที่ และนำผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาตามนโยบายของรัฐ

- **ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟู** สร้างความเชื่อมั่นในระบบบำบัดรักษา เชิญชวนให้เข้ารับการบำบัด มีระบบการจำแนกและคัดกรองประเภทของผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดด้วยวิธีการทางแพทย์ เพื่อให้สามารถกำหนดโปรแกรมและแผนการดูแลรักษาที่เหมาะสม ตลอดจนการได้รับโอกาสด้านอาชีพ

- **ด้านความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด** 6 ประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขง (ไทย จีน เมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในอนุภูมิภาคนี้

⁹ ในปี 2559 มีการบำบัดรักษา 177,731 คน แบ่งเป็นระบบสมัครใจร้อยละ 59 ระบบบังคับร้อยละ 31 ระบบต้องโทษร้อยละ 10 และได้มีการติดตามผู้ผ่านการบำบัด 116,794 คน และในปี 2560 นำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาทุกระบบ 220,000 คน ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างน้อยร้อยละ 70

แผนภาพ 17 แผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559-2560

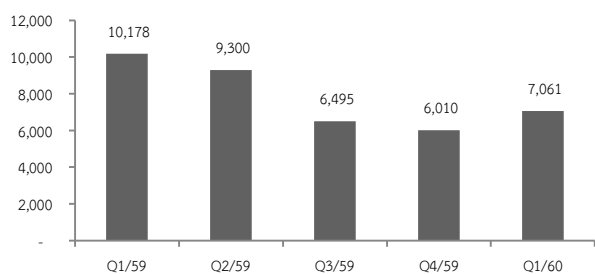
ที่มา: ยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และการดำเนินงานตามแผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชน มั่นคงปลอดภัยยาเสพติด

แผนยุทธการ “ปฏิบัติการ Task Force และยุทธการ 1386 ทั่วประเทศ ประชาชนปลอดภัยจากยาเสพติด”

ภายใต้ “แผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้านชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด” เน้นกลไกปฏิบัติในระดับพื้นที่ ทำงานเชิงรุกเข้าถึงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการกับผู้ค้ารายย่อยในพื้นที่ และนำผู้เสติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ตามนโยบายของรัฐ พร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ 31 มีนาคม 2560 การปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการดำเนินการตามมาตรการเชิงรุก โดยในรอบเดือนที่ผ่านมา มีผลการปฏิบัติสามารถจับกุม 685 ราย ผู้ต้องหา 713 คน สมครใจบำบัด 71 คน ของกลางยาเสพติด ยาบ้า 1,578,231 เม็ด ยาไอซ์ 621.52 กรัม เฮโรอีน 7.02 กิโลกรัม ตรวจยึดทรัพย์สินรวมมูลค่าทรัพย์สิน 18.27 ล้านบาท โดยเป็นการปฏิบัติการปราบปรามเครือข่ายยาเสพติดสำคัญ (Task force) จับกุมผู้ต้องหา 10 เครือข่าย 72 ราย 75 คน ตรวจยึดทรัพย์สิน 9 ราย มูลค่าทรัพย์สิน 15.32 ล้านบาท

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

แผนภาพ 18 ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี รายไตรมาส ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

มีประสิทธิภาพและยั่งยืน จึงได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการสามเหลี่ยมทองคำ” ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย 7 แผนงานในพื้นที่ปฏิบัติการทั้งในและนอกประเทศรวม 11 พื้นที่บนหลักการความเป็นหุ้นส่วนและการแบ่งปันความรับผิดชอบระหว่างประเทศผู้ให้และประเทศผู้รับ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขงปลอดภัยในประเทศไทยเป็นการถาวร เน้นการแก้ปัญหาที่แหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งถือเป็นต้นตอที่สำคัญที่สุดของปัญหายาเสพติดในภูมิภาคและของโลก

2. **ปัญหาการค้าประเวณี** ส่งผลกระทบต่อปัญหาการค้ามนุษย์ จากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2559 รายงานการสืบสวนคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์รวม 333 คดี โดยจำนวน 244 คดี หรือร้อยละ 73.2 เป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ จำนวน 75 คดีหรือร้อยละ 22.5 เป็นการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงาน และจำนวน 43 คดี หรือร้อยละ 12.9 เกี่ยวข้องกับแรงงานในภาคประมง ในรูปแบบการค้ามนุษย์ที่แตกต่างกันนั้น การแสวงหาประโยชน์ทางเพศและแรงงานคือรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่พบมากที่สุด

รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาค้าประเวณี การค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่องจริงจัง รวมทั้งการกักขังลักลอบเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติ มีข้อสั่งการให้ทุกหน่วยงานเร่งวางมาตรการดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด กวาดล้างจับกุมการลักลอบค้าประเวณี รื้อแหล่งค้าประเวณี ตรวจตราสถานที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการค้ามนุษย์ จัดระเบียบสถานบริการ ทลายเครือข่ายบังคับเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปีให้ค้าประเวณี¹⁰ ดำเนินคดีข้าราชการที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์รับส่วยและสินบน จัดให้ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครองสิทธิตามระเบียบกฎหมายได้รับความปลอดภัยสูงสุด สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประเวณี รวมพลังเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังการค้าบริการทางเพศ จัดค่ายเยาวชน สร้างเสริมพลังสรรสร้างจรรโลงความดีสู่สังคม สร้างการรับรู้ถึงภัยของการค้ามนุษย์ผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจัดทำแอปพลิเคชัน Yingthai¹¹ เพื่อเป็นทางเลือกช่องทางหนึ่งที่กลุ่มเป้าหมายจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และจำเป็น รวมทั้งจับกุมผู้ที่มีหน้าที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดกฎหมายลักลอบค้าประเวณี

¹⁰ เส้นทางสำคัญของเหยื่อที่ถูกส่งเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ผู้ถูกค้าส่วนใหญ่จะถูกส่งไปทำงานในร้านคาราโอเกะ ซึ่งถือเป็นธุรกิจทางเพศขั้นต่ำสุดของไทย การให้เหยื่อเข้าสู่การขายบริการโดยการจ้างพนักงานหญิงและเด็กหญิงทำงานในอัตราค่าจ้างที่ต่ำมากเดือนละ 1,000-3,000 บาท เพื่อบีบให้หญิงและเด็กเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณี

¹¹ แอปพลิเคชัน Yingthai ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และจำเป็นทั้งข้อมูลของเครือข่ายต่างๆ ในต่างประเทศ พร้อมเบอร์ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ สายด่วนที่ควรรู้ ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากผู้หญิงไทยหรือคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศมีปัญหาค้าประเวณีต้องการความช่วยเหลือ

การดำเนินงานเพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทางเพศ

การค้ำมนุษย์ในรูปแบบการบังคับค้าประเวณี การบังคับเพื่อธุรกิจทางเพศอื่นที่เหยื่ออาจอยู่ในภาวะจำยอมหรือถูกบังคับขู่脅ให้ขายบริการทางเพศ ทั้งนี้ ปัญหาการค้ำมนุษย์ ถือเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) และเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ เนื่องจากการกระทำที่ลดทอนศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์ ยังเป็นต้นเหตุนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การค้าประเวณี

ในปี 2559 รัฐบาลยังคงเดินหน้าขับเคลื่อนมาตรการเพื่อขจัดการค้ำมนุษย์อย่างเข้มข้น มุ่งเน้นการกำหนดแนวทางด้านนโยบายและการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลหลายประการเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติและก่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การดำเนินงานแบบองค์รวมเพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทางเพศ บังคับใช้แรงงาน แรงงานเด็ก ขอทาน และสื่อลามกเด็ก จัดทำระบบฐานข้อมูลคดีค้ำมนุษย์แบบบูรณาการ การตัดเส้นทางการเงินในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการเปลี่ยนการค้ำมนุษย์ให้เป็นคดีที่มีความเสี่ยงสูงและไม่มียอดตอบแทน การจัดการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีกำหนดระเบียบวินัยสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งมีการกำหนดบทลงโทษทางวินัยและทางกฎหมายไว้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ฝ่าฝืนอย่างชัดเจน

ที่มา: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร Thailand's Country Report on Anti-Human Trafficking Response (1 January–31 December 2016)

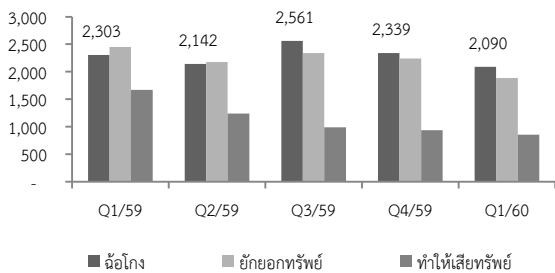
3. ธุรกิจลักษณะฉ้อโกงประชาชน การกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ปัจจุบันพบว่ามีผู้เสียหายถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อทั้งโดยการใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือขายสินค้าผ่านเว็บ หรือโดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายตามแต่ลักษณะการลงทุน เช่น สมาคมฉบับกิจสงเคราะห์ เป้าหมายคือผู้สูงอายุและชาวบ้านต่างจังหวัด ถ้าเป็นการลงทุนในตลาดหุ้น กลุ่มเป้าหมายคือคนรุ่นใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีในการหารายได้ ตลอดจนมีการพัฒนาแบบอยู่ตลอดเวลาเช่น การให้เล่นแชร์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์ และโปรแกรมฟอเร็กซ์ (Forex) หรือลงทุนอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หลอกให้ร่วมลงทุน การขายตรงสินค้า การจูงใจในลักษณะทัวร์ท่องเที่ยวในต่างประเทศ จนเกิดมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวนมาก มีฉ้อฉลหลายคนที่ตั้งกลุ่มไลน์ดึงคนที่ไม่รู้จักเข้ามา มีกระบวนการแบ่งงานกันทำ โฉมหน้า สร้างความน่าเชื่อถือคือดัดแปลงข้อมูลโพสต์ในโซเชียลมีเดีย ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนตกเป็นเหยื่อคือความเชื่อมั่นและภาวะเกรงใจจากคนใกล้ชิด

ปัญหาการฉ้อโกงประชาชนถือเป็นภัยร้ายที่ทำลายระบบเศรษฐกิจและประชาชนในทุกระดับ หากหลอกลวงโดยใช้ช่องทางระบบคอมพิวเตอร์ จะมีความผิดในข้อหา “ฉ้อโกงประชาชนและนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลอันเป็นเท็จในประการที่นำจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน” เพื่อไม่ให้ต้องตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ จึงควรตรวจสอบพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และเมื่อตกเป็นเหยื่อควรเข้ามาร้องทุกข์เพื่อตัดวงจรขบวนการ ดังนั้น ภาครัฐควรบูรณาการการทำงานเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการสร้างการรับรู้ แสวงหาตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำความผิด

การลดการใช้ความเร็วในการขับรถเพื่อบรรเทาความสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุ

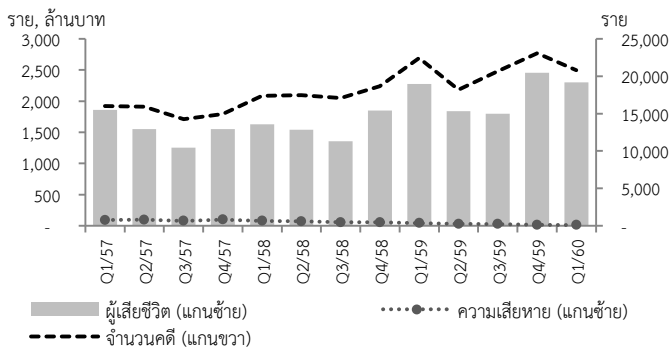
สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสแรกปี 2560 มีการรับแจ้ง 20,817 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 และจากไตรมาสก่อนร้อยละ 7.2 และ 9.8 ตามลำดับ มีผู้เสียชีวิต 2,304 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 1.3 และลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 6.2 มีผู้บาดเจ็บ 3,363 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 33.3 และลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 6.6 ขณะที่มูลค่าความเสียหายลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2560 และไตรมาสก่อนร้อยละ 75 และ 21.4 ตามลำดับ รถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดยังคงเป็นรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 38.4 ของประเภทรถยนต์ที่เกิดอุบัติเหตุทั้งหมด

แผนภาพ 19 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน รายไตรมาส ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

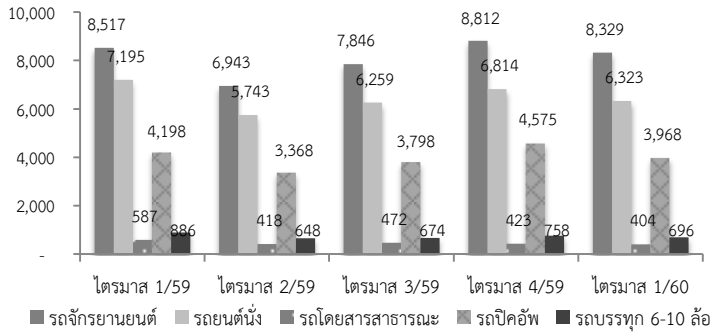
แผนภาพ 20 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาส ปี 2557-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

แผนภาพ 21 อุบัติเหตุจากรถทางบกจำแนกตามประเภทรถรายไตรมาส ปี 2559-2560

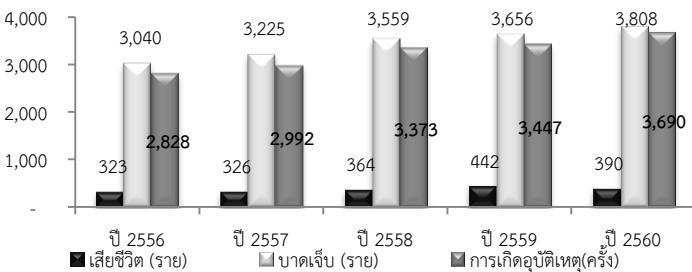
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2560)

แผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2560 ภายใต้แนวคิด “ขับรถมีน้ำใจ รักษาวินัยจราจร” มีมาตรการสำคัญที่มุ่งเน้นการลดปัจจัยเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในมิติเชิงพื้นที่ (Area Approach) ได้แก่

1. มาตรการด้านกายภาพ เน้นการแก้ไขจุดเสี่ยงเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง จุดตัดทางรถไฟ จุดที่เกิดอุบัติเหตุใหญ่ ปรับสภาพแวดล้อมริมทางให้มีความปลอดภัย
2. มาตรการด้านยานพาหนะ คัดค้านมาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะ โดยเฉพาะรถโดยสารสาธารณะและรถโดยสารไม่ประจำทาง
3. มาตรการด้านการสัญจร จัดให้มีถนนปลอดภัย “1 ท้องถิ่น 1 ถนนปลอดภัย”
4. มาตรการด้านการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายจราจรและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัดจริงจัง และต่อเนื่องเข้มงวดพฤติกรรมเสี่ยงอุบัติเหตุ
5. มาตรการด้านความปลอดภัยทางน้ำ การสัญจรและท่องเที่ยวทางน้ำ พร้อมบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คัดค้านความปลอดภัยของท่าเทียบเรือ เรือโดยสาร และอุปกรณ์นิรภัย
6. มาตรการด้านการช่วยเหลือหลังเกิดเหตุ เน้นการเตรียมพร้อมด้านบุคลากรทางการแพทย์ อุปกรณ์เครื่องมือกู้ชีพกู้ภัย และระบบสื่อสารให้พร้อมช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุได้อย่างทั่วถึง การห้ามบรรทุกคนในกระเบาะท้าย กลไกควบคุมนักดื่มหน้าใหม่ กิจกรรมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แผนภาพ 22 สถิติจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2556-2560

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2560 (ระหว่างวันที่ 11-17 เมษายน 2560) เกิดอุบัติเหตุ 3,690 ครั้ง¹² เพิ่มขึ้นจากช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2559 ร้อยละ 7 บาดเจ็บ 3,808 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ขณะที่ผู้เสียชีวิต 390 ราย¹³ ลดลงร้อยละ 11.8 สาเหตุที่ทำให้เสียชีวิตสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขับรถเร็วร้อยละ 37.4 เมาแล้วขับร้อยละ 31.8 และทัศนวิสัยไม่ดีร้อยละ 19.7 ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดยังคงเป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 84.9 ส่วนใหญ่เกิดในเส้นทางตรงมากที่สุดร้อยละ 63.7 ถนนกรมทางหลวงร้อยละ 36.1 บนถนนใน อบต./หมู่บ้านร้อยละ 36 สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ เมาสุราร้อยละ 43.1 ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 27.9 พฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เสียชีวิตและบาดเจ็บ 5 อันดับแรก ได้แก่ ไม่สวมหมวกนิรภัย เมาแล้วขับ ขับรถเร็ว ตัดหน้ากระชั้นชิด และรถจักรยานยนต์ไม่ปลอดภัย โดยผู้ใช้รถจักรยานยนต์เป็นกลุ่มที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงเกิดอุบัติเหตุสูงสุดร้อยละ 81.8 อย่างไรก็ตาม แม้การเกิดอุบัติเหตุมากขึ้น¹⁴ แต่จำนวนผู้เสียชีวิตลดลง โดยเฉพาะการเสียชีวิต ณ จุดเกิดเหตุลดลงเหลือร้อยละ 50 เป็นเพราะความรุนแรงของอุบัติเหตุลดลง เป็นผลมาจากการคุมเข้มการใช้รถ อาทิ การเข้มงวดบังคับใช้เข็มขัดนิรภัยในที่นั่งผู้โดยสารทุกที่นั่งในรถทุกประเภท การคุมเข้มรถโดยสารสาธารณะ มาตรการห้ามนั่งท้ายรถกระบะเกิน 6 คน มีการแจ้งเหตุผ่านแอปพลิเคชัน EMS1669 ทำให้การแจ้งเหตุแม่นยำ สามารถไปช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินได้รวดเร็วทันทั่วทั้ง รวมทั้งนโยบาย “เจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤต มีสิทธิทุกที่” (Universal Coverage for Emergency Patients : UCEP) ซึ่งผู้ป่วยฉุกเฉินด้วยอาการเจ็บป่วยในภาวะฉุกเฉินวิกฤตของชีวิต ได้รับการรักษาอย่างรวดเร็วในโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด ไม่ว่าจะเป็โรงพยาบาลรัฐหรือเอกชนโดยไม่ต้องกังวลเรื่องค่ารักษาพยาบาล เพื่อเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตและลดความพิการ

ทั้งนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางถนน โดยแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในการลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุทางถนน ทว่ายังต้องการมาตรการเพิ่มเติมที่สามารถป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุและผู้ได้รับบาดเจ็บลงได้ที่ส่วนใหญ่เกิด

¹² ประเภทยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ รถจักรยานยนต์ 3,230 คัน รถปิคอัพ 260 คัน แยกเป็น รถส่วนบุคคล 3,428 คัน รถโดยสารสาธารณะ 230 คัน รถบรรทุก 21 คัน

¹³ ผู้เสียชีวิต 390 รายลดจากร้อยละ 11.8 แยกเป็นเสียชีวิต ณ จุดเกิดเหตุ 198 ราย และเสียชีวิตที่โรงพยาบาล 171 ราย ระหว่างนำส่งโรงพยาบาล 21 ราย สาเหตุที่ทำให้เสียชีวิตสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขับรถเร็ว 146 ราย เมาแล้วขับ 124 ราย และทัศนวิสัยไม่ดี 77 ราย สถานะของผู้เสียชีวิตเป็นผู้ขับขี่ 270 ราย ผู้โดยสาร 84 ราย คนเดินถนน 22 ราย การสูญเสียยังคงเกิดจากการดื่มสุราเป็นหลัก และไม่ทำตามกฎระเบียบวินัยจราจร

¹⁴ ภาพรวมอุบัติเหตุและผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นกว่าปี 2559 เป็นเพราะมีการใช้รถออกเดินทางมากขึ้นกว่า 7 ล้าน 9 แสนคัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 5-6

การใช้ความเร็วมีความสัมพันธ์กับโอกาสการเกิดอุบัติเหตุและความรุนแรงที่เกิดขึ้น

- ยิ่งเร็ว ยิ่งหยุดยาก เมื่อเพิ่มความเร็วจาก 32 กม./ชม. เป็น 112 กม./ชม. หรือ 3.5 เท่า จะต้องใช้ระยะทางในการหยุดรถเพิ่มขึ้นถึง 8 เท่า ดังนั้น ถ้ารถคันหน้าเบรคกระทันหัน คนเดินถนนหรือสัตว์วิ่งตัดหน้ารถที่วิ่งเร็วมากก็เสี่ยงต่อการชน
- ยิ่งเร็วยิ่งเจ็บหนัก เมื่อความเร็วมากกว่า 80 กม./ชม.ขึ้นไป ถ้าชนกัน จะมีโอกาสเสียชีวิตมากกว่าการชนกันที่ความเร็ว 40กม./ชม. ถึง 15 เท่า และความเร็วเพิ่มทุกร้อยละ 10 จะเพิ่มแรงปะทะร้อยละ 21 และเพิ่มความรุนแรงของอุบัติเหตุถึงขั้นเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 46
- ชะตากรรมคนเดินถนนขึ้นกับความเร็ว เมื่อถูกรถชนคนเดินถนนจะมีโอกาสเสียชีวิตเพียงร้อยละ 5 หากถูกชนที่ความเร็ว 32 กม./ชม. แต่จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45 หากถูกชนที่ความเร็ว 48 กม./ชม. และจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85 หากถูกชนที่ความเร็ว 64 กม./ชม.
- การปรับเปลี่ยนอัตราความเร็วตามที่กฎหมายกำหนดให้สอดคล้องกับอัตราความเร็วในหลายประเทศจึงเป็นหนึ่งวิธีการลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไทยจากการขับที่เร็ว อย่างน้อยไม่ควรให้ความเร็วในเขตเทศบาลและเมืองสูงถึง 80 กม./ชม

ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จากการขับรถด้วยความเร็ว¹⁵ และพฤติกรรมเมาแล้วขับ รวมทั้งการจัดการความปลอดภัยทางถนนอย่างยั่งยืนตลอดทั้งปีให้ระมัดระวังทั้ง 365 วันอันตรายในท้องถนนด้วย การแก้ปัญหาขับรถเร็วก็ต้องบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกอย่างเอาใจจริงเอาใจ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายสวมหมวกนิรภัยขับรถย้อนศร ขับขึ้นทางเท้า มีบทลงโทษที่แรงหากตรวจพบผู้กระทำผิดให้ดำเนินคดีทันที มาตรการลงโทษหากไม่เสียค่าปรับเมื่อได้รับใบสั่ง รวมถึงการส่งผลกระทบต่อรถไม่ได้รับการต่อทะเบียนรถด้วย ขณะเดียวกันการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนนยังจำเป็นต้องเน้นการปลูกจิตสำนึกและสร้างวินัยให้กับคนไทยโดยเฉพาะกับเยาวชนอย่างเข้มข้นต่อไป

การคุ้มครองผู้ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะให้เพิ่มขึ้น

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสแรกปี 2560 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีจำนวน 1,701 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 3.15 ส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนด้านฉลากซึ่งมีการร้องเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 71.7 โดยสินค้าที่มีการร้องเรียนมากที่สุด คือ รถยนต์ 378 ราย รองลงมาเป็นอาคารชุด 313 ราย สินค้าและบริการทั่วไป 210 ราย และคลินิกเสริมความงาม 86 ราย นอกจากนี้ ยังได้ขยายการรับเรื่องร้องเรียนในส่วนภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขเยียวยาให้กับผู้บริโภคได้ทั่วถึงมากขึ้น โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,138 ราย โดยเป็นด้านสัญญา 566 ราย ด้านฉลาก 551 ราย ด้านโฆษณาและขายตรง/ตลาดแบบตรง 14 และ 7 ราย ตามลำดับ

สำหรับบริการกิจการโทรคมนาคม พบว่า กสทช. ได้รับเรื่องร้องเรียนทั้งสิ้น 1,028 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าร้อยละ 11.6 โดยร้องเรียนเรื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด สำหรับประเด็นการร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ 482 ราย บริการเสริม 262 ราย คิดค่าบริการผิดพลาด และการยกเลิกบริการ 118 และ 113 ราย ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคนอกเหนือจากการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อยุติและแก้ไขปัญหาแล้ว ยังดำเนินงานเชิงรุกด้วยการติดตามตรวจสอบ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้รับทราบกฎระเบียบเพื่อไม่กระทำในลักษณะเอาเปรียบผู้บริโภค รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งรัฐและเอกชน อาทิ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สถาบันยานยนต์

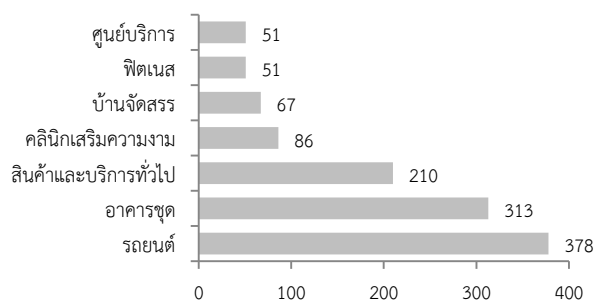
ตาราง 13 การรับเรื่องร้องเรียน

หน่วย : ราย

เรื่องร้องเรียน	2559				2560	% Δ
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
ด้านโฆษณา	457	373	298	500	432	-13.6
ด้านฉลาก	704	559	387	360	618	71.7
ด้านสัญญา	727	795	509	606	548	-9.6
ด้านกฎหมาย	2	12	0	0	0	0
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	120	244	550	183	103	-43.7
รวม	2,033	1,983	1,744	1,649	1,701	3.15

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 23 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุด ไตรมาสแรก ปี 2560

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

¹⁵ จากรายงานสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของมูลนิธิไทยโรดส์ในปี 2558 พบว่าร้อยละ 76 อุบัติเหตุบนทางหลวงเกิดจากการใช้ความเร็ว ส่วนใหญ่ไม่มีคูกรณี แต่มีอัตราการเสียชีวิตถึงร้อยละ 34 ที่เกิดจากการใช้ความเร็ว ประกอบกับลักษณะทางกายภาพของถนนที่ไม่เหมาะสมกับการขับที่เร็วด้วย

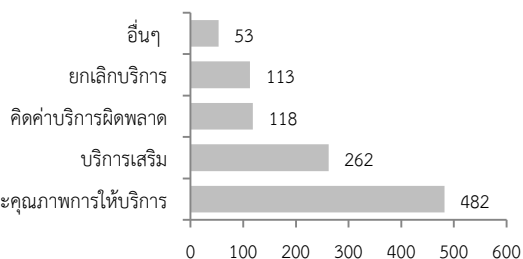

ตาราง 14 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

เรื่องร้องเรียน	2559				2560	% Δ
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
โทรศัพท์เคลื่อนที่	833	1049	743	724	674	-6.9
อินเทอร์เน็ต	267	239	193	217	210	-3.2
สถานีวิทยุคมนาคม	62	19	24	21	23	9.5
โทรศัพท์ประจำบ้าน	8	16	36	57	120	110.5
บริการอื่นๆ	11	10	23	2	1	-50.0
รวม	1,181	1,333	1,019	921	1,028	11.6

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 24 ประเด็นเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม ไตรมาสแรก ปี 2560

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ตาราง 15 สถิติการรับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะ จำแนกตามประเภทรถ ปีงบประมาณ 2559

กฎหมาย/ประเภทรถ	จำนวน (คัน)
กฎหมายว่าด้วยรถยนต์	45,866
ส่วนกลาง	45,256
- แท็กซี่	43,254
- รถอื่นๆ	2,002
ส่วนภูมิภาค	610
- แท็กซี่	565
- รถอื่นๆ	45
กฎหมายว่าด้วยการขนส่ง	14,799
ส่วนกลาง	13,406
- รถ ขสมก.	2,504
- รถร่วมบริการ	4,429
- รถมินิบัส	1,040
- บขส.และรถเอกชนร่วมบริการ	2,163
- รถตู้	2,099
- สองแถว	495
- รถอื่นๆ	676
ส่วนภูมิภาค	1,393
- รถโดยสารประจำทาง หมวด1-3	1,053
- รถโดยสารขนาดเล็กและรถอื่นๆ	340
รวม	60,665

หมายเหตุ: รถยนต์ที่จดทะเบียนสาธารณะ (ณ 31 ธ.ค.59) ได้แก่ แท็กซี่ (รย.6) 95,231 คัน สามล้อรับจ้าง (รย.8) 20,389 คัน สี่ล้อรับจ้าง (รย.7) 2,932 คัน รถจักรยานยนต์รับจ้าง 198,463 คัน และรถโดยสารจดทะเบียนว่าด้วยการขนส่งทางบก 157,015 คัน

ที่มา: กรมการขนส่งทางบก

สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ เพื่อเฝ้าระวังสินค้าและบริการไม่ปลอดภัยและการทดสอบสินค้าเพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเครือข่ายระดับชุมชน อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เพื่อให้มีความรู้สามารถดูแลป้องกันและพิทักษ์ของผู้บริโภคให้ครอบครัวประชาชนในชุมชนมากขึ้น

ประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคในช่วงไตรมาสที่ผ่านมา สังกมให้ความสนใจการบริการรถโดยสารสาธารณะซึ่งในปีงบประมาณ 2559 มีการรับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารสาธารณะโทร. 1584 ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และการขนส่งทางบกจำนวน 60,665 ราย เกือบทั้งหมดอยู่ในส่วนกลาง 58,662 ราย หรือร้อยละ 96.7 และภูมิภาค 2,003 ราย เนื่องจากรถโดยสารสาธารณะส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ประกอบกับผู้โดยสารรัฐสิทธิและสามารถเข้าถึงศูนย์ร้องเรียนมากกว่าภูมิภาค โดยรถแท็กซี่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดถึง 43,819 ราย หรือร้อยละ 72.2 ของการร้องเรียนทั้งหมด โดยประเด็นร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ ปฏิเสธไม่รับผู้โดยสาร ชับรถประมาทหน้าหวาดเสียว แสดงกิริยาจาไม่สุภาพ ไม่ใช้มาตรการค่าโดยสาร และไม่ส่งผู้โดยสารตามที่ตกลงกัน

จากปัญหาการให้บริการดังกล่าวประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้รูปแบบการให้บริการมีการเปลี่ยนแปลงไป เกิดการให้บริการของรถรับจ้างรูปแบบใหม่ อาทิ แท็กซี่แกร็บ แท็กซี่อูเบอร์ การรอนัดรับ-ส่งด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถตู้ ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ/วิธีการให้บริการรถรับจ้างสาธารณะแม้จะทำให้ผู้บริโภคมีความสะดวกสบาย ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคที่มีความหลากหลาย มีการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น ขณะที่ด้านผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายและประหยัดพลังงานจากการวิ่งรถเปล่ามากขึ้น อย่างไรก็ตาม การให้บริการรถโดยสารสาธารณะจำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับและได้รับการกำกับดูแลจากภาครัฐ¹⁶ เพื่อคุ้มครองให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับทั้งผู้โดยสารและผู้ขับขี่ การป้องกันการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค รวมทั้งเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการแท็กซี่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลจากการให้บริการผ่านแอปพลิเคชันของผู้โดยสารที่ถูกบันทึกจากการใช้บริการ (Big Data) ไปเปิดเผยหรือใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม

¹⁶ การจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. 2522 เพื่อแยกประเภทรถสาธารณะกับรถส่วนบุคคลซึ่งรถสาธารณะจำเป็นต้องมีความปลอดภัยซึ่งจะมีการกำกับในเรื่อง 1) สภาพรถ เช่น ซีซีรูด เซ็นทรัลล็อก ฯลฯ 2) ผู้ขับขี่ต้องมีใบขับขี่รถโดยสารสาธารณะ 3) อัตราค่าโดยสาร และ 4) การเก็บภาษีซึ่งรถที่จดทะเบียนโดยสารสาธารณะจะเสียภาษีสูงกว่ารถส่วนบุคคลเนื่องจากมีการใช้หารายได้

ตาราง 16 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแท็กซี่อุเบอร์

ข้อดี	ข้อเสีย
<ul style="list-style-type: none"> - มีการแข่งขันในการให้บริการ - มีความหลากหลายของบริการ สามารถสนองตอบความต้องการผู้บริโภค อาทิ การนัดรับในจุดที่ต้องการ การให้บริการแบบพรีเมียม (รถราคาแพง บริการเสริมภายใน เช่น เครื่องดื่ม WIFI ที่วี ฯลฯ) - ช่วยสร้างอาชีพเสริม 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดกฎหมายรองรับทำให้ขาดการกำกับดูแลและตรวจสอบเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งในเรื่องผู้ขับขี่ (การออกใบขับขี่สาธารณะ) ตัวรถยนต์ (เช่น central lock) และอัตราค่าโดยสาร เป็นต้น - มีความเหลื่อมล้ำระหว่างด้านต้นทุนโดยรถแท็กซี่ปกติมีการเก็บภาษีโดยสาธารณะและการประกันภัย ขณะที่ผู้ประกอบการดำเนินงานคล้ายนายหน้าและไม่มีการคุ้มครองและจัดสวัสดิการให้กับผู้ขับขี่ โดยภาระดังกล่าวตกเป็นของรัฐ ทำให้มีต้นทุนต่ำกว่าผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้ขับขี่

ตาราง 17 ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ปี 2550-2560

ปี	ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (มคก./ลบ.ม.)		
	ปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด	ปริมาณฝุ่นละอองต่ำสุด	จำนวนวันที่เกินค่ามาตรฐาน
2550	396	21	30
2551	196	20	17
2552	293	19	31
2553	506	12	41
2554	162	11	5
2555	479	19	54
2556	432	15	35
2557	318	16	35
2558	371	14	27
2559	317	12	36
2560*	237	12	29

หมายเหตุ: * ณ วันที่ 31 มีนาคม 2560

ที่มา: สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ

ตาราง 18 ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ค่าเฉลี่ย 1 ปี จำแนกตามพื้นที่ ปี 2550-2559

หน่วย : มคก./ลบ.ม.

ปี	กทม.- ปริมาณเขต (9 จังหวัด)	ภาคเหนือ (9 จังหวัด)	สระบุรี (หน้าพระลาน)	ระยอง (มาบตาพุด)	มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย 1 ปี
2550	60	51	102	32	50	53
2551	53	40	83	38	50	45
2552	47	44	93	50	50	44
2553	45	45	86	43	50	42
2554	44	36	95	39	50	39
2555	42	53	107	41	50	42
2556	46	49	98	54	50	45
2557	45	47	95	49	50	43
2558	41	44	97	45	50	42
2559	39	45	96	36	50	43

ที่มา: สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ

ปัจจุบันรัฐได้มีมาตรการเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหา โดยพัฒนาระบบแท็กซี่ปกติที่มีอยู่ให้มีคุณภาพมาตรฐาน การส่งเสริมแท็กซี่ปกติเข้าสู่ระบบแอปพลิเคชัน ขณะเดียวกัน ยังได้ร่างกฎกระทรวงโดยเพิ่มการให้บริการแท็กซี่รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า แท็กซี่วีไอพี เพื่อรองรับผู้โดยสารที่ต้องการคุณภาพ อีกระดับ ทั้งนี้ ในด้านการจัดการและกำกับดูแลให้สอดคล้อง กับรูปแบบและบริการที่เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นต้องพัฒนา การดำเนินงานให้มีการกำกับดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ปรับกฎระเบียบ จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลผู้ขับขี่สาธารณะ และเผยแพร่กับเจ้าของกิจการเพื่อให้เกิดระบบคัดกรองและ ตรวจสอบเพื่อป้องกันผู้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเข้ามาขับขี่รถ โดยสาธารณะ รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนให้มี คุณภาพและครอบคลุมเพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

การจัดการปัญหาหมอกควัน และมลพิษทางอากาศ

ปัญหาหมอกควันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักรในช่วง ปลายฤดูหนาวสู่ฤดูแล้ง ประมาณช่วงเดือนธันวาคมถึงเมษายน ของทุกปี ส่วนใหญ่เกิดจากไฟป่าและการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม หรือการเผาในที่โล่ง โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือที่ต้องประสบ กับปัญหาหมอกควันและมลพิษในอากาศที่สูงมากกว่าปกติ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งมี ภูเขาล้อมรอบ เป็นลักษณะแอ่งกระทะ ทำให้หมอกควันไม่สามารถ กระจายตัวออกไปได้ เกิดมลพิษสะสมในบรรยากาศเป็นปริมาณ มาก ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัยของประชาชน และการท่องเที่ยว รวมทั้งบดบังทัศนวิสัย ทางการมองเห็น จากข้อมูลสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ (ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ พะเยา และตาก) ในปี 2560 พบปริมาณ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง มีปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด 237 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ที่ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยค่าที่ตรวจพบ แต่ละสถานี และจำนวนจุดความร้อนลดลงกว่าปี 2559 ที่มี ปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด 317 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เช่นเดียวกับจำนวนวันที่คุณภาพอากาศเกินมาตรฐานมีจำนวน ลดลง โดยในปี 2559 เท่ากับ 36 วัน ลดเหลือเพียง 29 วันในปี 2560 ทั้งนี้ เกิดจากเกิดภาวะแห้งแล้งที่ลดน้อยลง

ข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศในภาพรวมของประเทศไทย ของกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2559 พบว่า ค่าเฉลี่ยฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ค่า มาตรฐาน 50 มคก./ลบ.ม.) โดยมีค่าเฉลี่ยรายปีเท่ากับ 43 มคก./

ตาราง 19 ค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน

PM10 (มคก./ลบ.ม.)	ระดับผลกระทบ ต่อสุขภาพ	ลักษณะผลกระทบต่อสุขภาพ
0-50	ปลอดภัย	ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
51-120	เฝ้าระวัง	ประชาชนกลุ่มเสี่ยง อาจมีอาการในเบื้องต้น ได้แก่ อาการระบบทางเดินหายใจส่วนบน (ไอ หายใจลำบาก) ระคายเคืองตา
121-350	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	ประชาชนกลุ่มเสี่ยง มีอาการทางระบบทางเดินหายใจส่วนบน (ไอ หายใจลำบาก) ตาอักเสบ มีอาการแน่นหน้าอก ปวดศีรษะ หัวใจเต้นไม่เป็นปกติ คลื่นไส้ อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ประชาชนทั่วไป อาจมีอาการทางระบบทางเดินหายใจส่วนบน (ไอ หายใจลำบาก) ระคายเคืองตา
351-420	มีผลกระทบต่อสุขภาพมาก	ประชาชนกลุ่มเสี่ยง - มีอาการหอบหืด เพิ่มความรุนแรงของอาการทางระบบทางเดินหายใจ และอาการทางระบบหัวใจและหลอดเลือด หัวใจเต้นไม่ปกติ แน่นหน้าอก คลื่นไส้ เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ มองไม่ชัด ตาอักเสบ - ผู้ป่วยที่มีอาการทางหัวใจและปอด หรือผู้สูงอายุ มีความเสี่ยงต่อหัวใจวายเฉียบพลัน - หญิงตั้งครรภ์หากได้รับสัมผัสในระยะยาวมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะน้ำหนักแรกคลอดของทารกน้อย ประชาชนทั่วไป มีอาการทางระบบทางเดินหายใจส่วนบน ระคายเคืองตา
> 420	มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง	มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรงจนอาจเสียชีวิต ทั้งในประชาชนกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไป - ประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีโอกาสหัวใจวายเฉียบพลัน หญิงตั้งครรภ์หากได้รับสัมผัสในระยะยาวทำให้เกิดภาวะน้ำหนักแรกคลอดของทารกน้อยกว่าปกติ - ประชาชนทั่วไป มีอาการหอบหืด ปวดอักเสบ มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ และระบบหัวใจและหลอดเลือด แน่นหน้าอก หัวใจเต้นไม่ปกติ คลื่นไส้ เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ มองไม่ชัด หรือหากได้รับในระยะเวลาอันยาวนานอาจเป็นโรคมะเร็งปอดได้

ที่มา: กรมอนามัย

ลบ.ม. เพิ่มขึ้นจากปี 2558 เท่ากับ 42 มคก./ลบ.ม. หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 เมื่อพิจารณารายพื้นที่ พบว่าตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ปริมาณฝุ่นละอองสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยในปี 2559 ค่าสูงสุดตรวจวัดได้ 96 มคก./ลบ.ม. และในปี 2558 เท่ากับ 97 มคก./ลบ.ม. หรือลดจ้อยละ 1 ซึ่งคุณภาพอากาศที่เกินค่ามาตรฐานได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนเป็นอย่างมาก โดยในปี 2559 พบว่า ผู้ป่วยด้วยโรคที่คาดว่าได้รับจากปัญหาหมอกควัน (โรคทางเดินหายใจ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคตาอักเสบ และโรคผิวหนังอักเสบ) มีจำนวนเกือบ 1 ล้านคน สำหรับในปี 2560 ยังคงต้องมีการเฝ้าระวังปัญหาหมอกควันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากในช่วงสามเดือนแรกเป็นช่วงที่เกิดปัญหาหมอกควันจากไฟป่าและการเผาในที่โล่งจำนวนมาก

แม้สถานการณ์หมอกควันในหลายจังหวัดของภาคเหนือ ปริมาณฝุ่นละอองไม่เกินค่ามาตรฐาน แต่ยังคงเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง รัฐได้พยายามป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างเข้มข้น อาทิ การปฏิบัติการฝนหลวงยับยั้งปัญหาหมอกควันใน 9 จังหวัดทางภาคเหนืออย่างเร่งด่วน ใช้กลไกประชารัฐขับเคลื่อนการแก้ปัญหา จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังสถานการณ์ติดตามข้อมูลคุณภาพอากาศและประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด จัดกำลังอาสาสมัครเฝ้าระวังไฟป่าและเพิ่มความถี่ในการลาดตระเวน รวมถึงดำเนินมาตรการควบคุมการเผาอย่างเคร่งครัด ให้กำหนดช่วงเวลาและจัดระเบียบการเผา ประกาศเขตห้ามเผา ส่งเสริมการจัดทำแนวกันไฟ และรณรงค์การไกล่เกลี่ยการเผา พร้อมประชาสัมพันธ์ผลกระทบของหมอกควันต่อสุขภาพอนามัย และข้อมูลคุณภาพอากาศ รวมถึงคำแนะนำในการปฏิบัติตนแก่ประชาชน ตลอดจนขอความร่วมมือประชาชนงดเว้นการเผาขยะและเศษวัสดุทางการเกษตร การแก้ไขปัญหาหมอกควันที่มีสาเหตุจากไฟป่าและการเผาในที่โล่งอย่างยั่งยืนยังต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการดูแล อนุรักษ์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ด้วยตนเอง ทั้งการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน เครือข่ายอาสาสมัคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนา ดูแล อนุรักษ์ และรักษาพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ป่า การกำหนดกฎระเบียบชุมชน การสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกงดการเผาทำลายทรัพยากร การสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการดำเนินมาตรการติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวัง กำกับ ดูแล ควบคุม ป้องกัน และดับไฟป่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี 2560

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี 2560 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดให้เป็นนโยบายรัฐบาล และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป โดยแผนปฏิบัติการฯ มีกรอบแนวคิดที่เน้นกลไกประชารัฐและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ไม่ให้เกิดการเผาและการลุกลามของไฟนรกที่จะควบคุม เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด มีการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณัม เครื่องมือดำเนินการ เฝ้าระวังและป้องกันการเผาและไฟป่าในพื้นที่เสี่ยง รวมถึงการให้ความรู้และเข้าถึงชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดการเผาตลอดช่วงวิกฤต ปี 2560 พร้อมกันนี้ ในช่วงวิกฤตหมอกควันที่จังหวัดกำหนดจะบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ลักลอบเผา โดยบูรณาการและสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) ซึ่งมี 11 มาตรการ ดังนี้

1. ใช้ระบบ Single Command ในการบริหารจัดการ
2. บูรณาการข้อมูลและแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควัน
3. จัดการเชื้อเพลิงและบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงเพื่อลดการเผา
4. ห้ามเผาอย่างเด็ดขาดในช่วงวิกฤต
5. ระดมสรรพกำลังลาดตระเวน เฝ้าระวัง และดับไฟ เพื่อป้องกันการลุกลามของไฟและเกิดหมอกควันรุนแรง
6. สนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเพาะปลูกและลดการเผาเศษวัสดุภาคการเกษตร
7. ส่งเสริมกลไกประชารัฐและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ
8. สื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้เข้าถึงพื้นที่เสี่ยงและชุมชนเป้าหมาย
9. ลดฝุ่นละอองและบรรเทาผลกระทบต่อสุขภาพ
10. ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การเป็นภูมิภาคอาเซียนปลอดหมอกควัน
11. มาตรการระยะยาวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนืออย่างยั่งยืน

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

ส่วนที่สอง: บทความเรื่อง “การเตรียมความพร้อมทักษะแรงงานไทยในอนาคต : กรณีกลุ่มอุตสาหกรรมศักยภาพ First S-Curve”

การพัฒนาประเทศตามโมเดลประเทศไทย 4.0 เป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนา (Value-Based Economy) โดยสร้างความเข้มแข็งจากภายในและเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยสู่โลกเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบของกระแสการพัฒนาของโลก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด กิจกรรมต่างๆ จะถูกย้ายมาอยู่บนระบบออนไลน์มากขึ้น เกิดการแข่งขันที่อยู่บนพื้นฐานของนวัตกรรมสินค้าและบริการ มีการใช้แอปพลิเคชันอัจฉริยะต่างๆ ในชีวิตประจำวันตลอดจนการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องโครงสร้างกำลังคนทั้งในเชิงลบและเชิงบวก งานหลายประเภทมีแนวโน้มถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยี เช่น การขายตัว การบริการทางการเงิน ขณะเดียวกันงานรูปแบบใหม่ที่ต้องใช้ความรู้และทักษะ เช่น นักวิทยาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และนักธุรกิจดิจิทัล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งพลวัตดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต รูปแบบ กิจกรรมของปัจเจกและองค์กร รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมทักษะแรงงานให้มีศักยภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมาย

สถานการณ์ทักษะแรงงานในสถานประกอบการ

- 2 ใน 3 มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมต้น จากข้อมูลผลสำรวจความต้องการและการขาดแคลนแรงงานของกระทรวงแรงงาน (สถานประกอบการที่มีรายชื่ออยู่ในระบบประกันสังคม ยกเว้นสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ) พบว่า แรงงานที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการมีจำนวน 8.8 ล้านคน เกือบทั้งหมดอยู่นอกภาคเกษตร โดยมีการศึกษาระดับ ม.3 และต่ำกว่า ร้อยละ 35 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ร้อยละ 23.7

- แรงงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นแรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือ แต่ระดับทักษะยังต่ำกว่าความคาดหวัง เมื่อจำแนกแรงงานในสถานประกอบการตามระดับฝีมือแรงงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบระดับทักษะกับความคาดหวังของผู้ประกอบการ ระดับทักษะของแรงงานในสถานประกอบการอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ผู้ประกอบการคาดหวัง โดยมีช่วงห่างประมาณ 1 คะแนน (ช่องว่างมากกว่าหรือเท่ากับ 1 หมายถึงมีทักษะต่ำกว่าความคาดหวังอย่างน้อย 1 ระดับ) โดยด้านความรู้มีช่วงห่างเรื่องกฎหมาย/ระเบียบในวิชาชีพและเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มากที่สุด ด้านทักษะมีช่วงห่างภาษาต่างประเทศมากที่สุด ขณะที่ด้านคุณลักษณะแรงงานมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยความมีระเบียบวินัยมีช่วงห่างมากที่สุด สอดคล้องกับผลการสำรวจความสามารถของแรงงานของสถานประกอบการทั่วประเทศ ในปี 2556 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่พบว่าระดับความรู้ความสามารถของแรงงาน

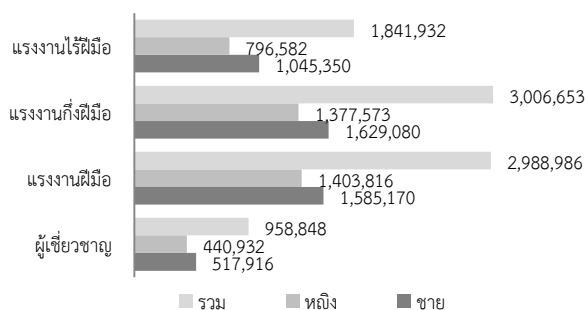
ผู้ทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	ผู้ทำงานในสถานประกอบการ		
	เกษตร	นอกเกษตร	รวม
ม.3 และต่ำกว่า	21,294 (57.5)	3,057,433 (34.9)	3,078,727 (35.0)
ม.ปลาย	6,090 (16.4)	1,644,595 (18.8)	1,650,685 (18.8)
ปวช.	2,817 (7.6)	1,036,988 (11.8)	1,039,805 (11.8)
ปวส.	2,953 (8.0)	937,039 (10.7)	939,992 (10.7)
ป.ตรีและสูงกว่า	3,898 (10.5)	2,083,312 (23.8)	2,087,210 (23.7)
รวม	37,052	8,759,367	8,796,419

หมายเหตุ: ( ) สัดส่วน

ที่มา: ระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

จำนวนผู้ทำงานในสถานประกอบการจำแนกตามเพศและระดับฝีมือแรงงาน ปี 2558

หมายเหตุ: แรงงานฝีมือ (Skilled Level) คือ แรงงานที่ใช้ทักษะฝีมือในการทำงาน สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในการทำงานได้

แรงงานกึ่งฝีมือ (Semi-Skilled Level) คือ แรงงานที่ต้องทำงานอยู่ในสายการผลิตซึ่งต้องใช้ทักษะฝีมือในระดับพื้นฐาน

แรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Level) คือ แรงงานระดับล่างซึ่งไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญ และทักษะฝีมือ เพียงแต่ทำงานตามคำสั่งและหรือรูปแบบที่จัดไว้ได้เท่านั้น

ที่มา: ระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน

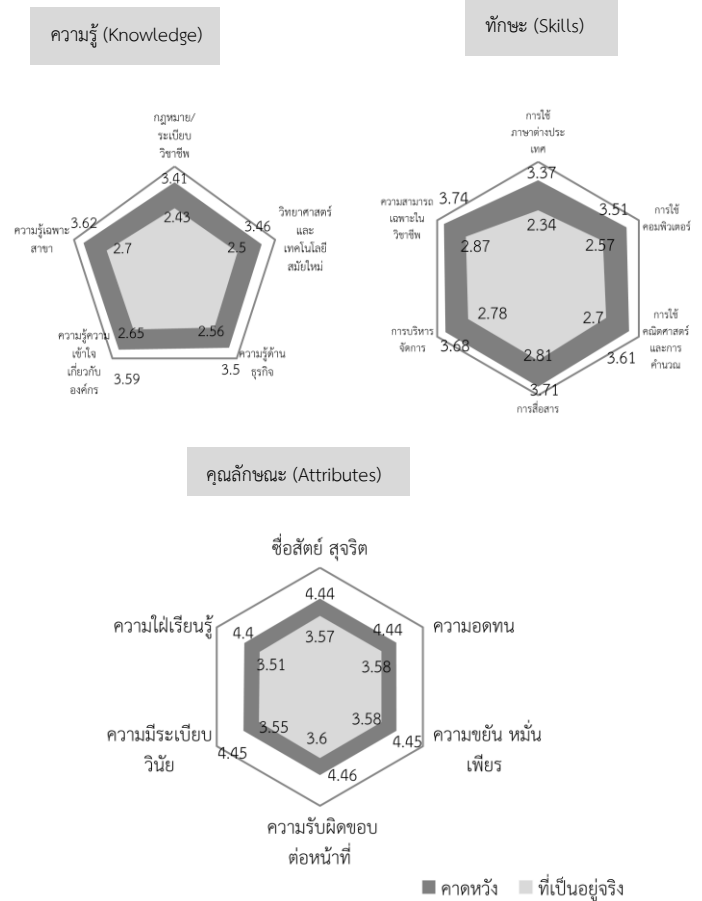
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความสามารถในระดับมาก ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ สุจริต และความขยันอดทน ส่วนความรู้ความสามารถน้อย คือ ด้านภาษาต่างประเทศและด้านคอมพิวเตอร์

ทั้งนี้ แม้แรงงานไทยจะมีทักษะฝีมือแรงงานเมื่อเทียบกับประเทศข้างเคียง ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แรงงานมีฝีมือและบุคลากรระดับสูงมากพอสมควร อย่างไรก็ตาม อัตราการเพิ่มผลิตภาพแรงงานยังอยู่ในระดับที่ต่ำ อุตสาหกรรมยังพึ่งพาแรงงานไร้ฝีมือ และขาดแคลนบุคลากรในการให้บริการอุตสาหกรรม อาทิ ผู้ออกแบบเครื่องจักรและระบบอัตโนมัติ พัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งแรงงานที่มีความรู้เชิงเทคนิคและสามารถสร้างเครื่องจักรเพื่อการผลิต นอกจากนี้ การใช้งานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลยังไม่นิยมเท่าที่ควร โดยเฉพาะ SMEs มีการใช้เทคโนโลยีในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ขณะที่รูปแบบของงานใหม่ๆ ต้องการความรู้และทักษะในระดับสูง รวมทั้งยังมีจุดอ่อนด้านภาษาในการสื่อสาร (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2559)

ทักษะของแรงงานในอุตสาหกรรมศักยภาพ (First S-Curve)

ในอนาคตแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่สำคัญของโลก อาทิ เทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เทคโนโลยีการเชื่อมต่อสรรพสิ่ง เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ เทคโนโลยีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ฯลฯ จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม และความต้องการทักษะแรงงาน โดยทักษะที่จำเป็นของแรงงานในอนาคต ได้แก่ การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความร่วมมือ ฯลฯ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นในการเพิ่มสมรรถนะแรงงานเพื่อกลับสู่ตลาดแรงงานที่ถูกทดแทนด้วยระบบงานอัตโนมัติ อาทิ การทำงานกับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การสื่อสารด้วยระบบดิจิทัลและจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็นอุตสาหกรรมในอนาคต (First S-Curve) ได้แก่ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และการแปรรูปอาหาร ซึ่งจะสามารถต่อยอดเป็น “5 กลุ่มเทคโนโลยีและ

ช่วงห่างคะแนนคาดหวังเฉลี่ยของผู้ประกอบการกับความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่แรงงานมีอยู่จริง ปี 2558

ที่มา: ฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน

แนวโน้ม 9 เทคโนโลยีสำคัญที่จะมาเปลี่ยนแปลงกระบวนการของภาคอุตสาหกรรม

1. การใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (Big Data and Analytics)
2. หุ่นยนต์อัตโนมัติที่สามารถทำงานตามที่โปรแกรมตั้งไว้ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากการควบคุมของมนุษย์ (Autonomous Robots)
3. การประเมินสถานการณ์จำลอง (Simulation)
4. ระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ (Horizontal and Vertical System Integration)
5. การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต (Industrial Internet of Things)
6. การพัฒนาระบบความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Cyber Security)
7. การทำงานร่วมกันของเซิร์ฟเวอร์จำนวนมาก (The Cloud)
8. การผลิตจะมีความทันสมัย รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการลูกค้าเฉพาะรายได้ในปริมาณมาก (Additive Manufacturing)
9. การส่งข้อมูลเสมือนจริงผ่านอุปกรณ์ (Augmented Reality)

Productivity World, 2016

อุตสาหกรรมเป้าหมาย”¹⁷ ที่จะเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ตามแนวทางการพัฒนาประเทศไทย 4.0 แรงงานในอุตสาหกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องมีทักษะและความพร้อม สามารถปรับตัวให้ทำงานและแข่งขันได้

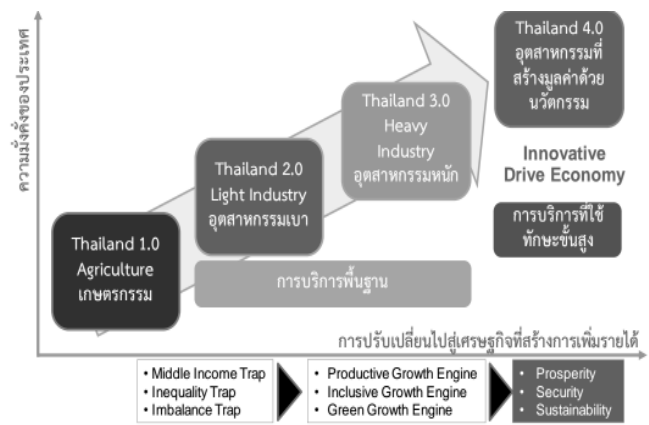
ทั้งนี้ สศช. ได้ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาลังคมและธุรกิจ (SAB) ศึกษาความพร้อมของแรงงานในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวบรวมข้อมูลจากสถานประกอบการกิจการประเภทที่ฐานกลุ่มอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็นอุตสาหกรรมในอนาคต 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ (1) ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ (2) ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (3) เกษตร การผลิตยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง (4) แปรรูปอาหาร และ (5) ที่พัก สปา และเรือสำราญ โดยสำรวจในกลุ่มแรงงานระดับกลางคือ วุฒิ ปวช. ขึ้นไป 1,353 ตัวอย่าง และผู้บริหาร/ผู้ประกอบการ 239 ราย ในพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี สมุทรปราการ ลำพูน นครราชสีมา ชลบุรี ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ และภูเก็ต พบว่า

- แรงงานและผู้ประกอบการส่วนใหญ่รับรู้แนวคิดการพัฒนาประเทศไทย 4.0 แต่ขาดความเข้าใจที่ชัดเจน แรงงานร้อยละ 63.0 รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่ยุค “ไทยแลนด์ 4.0” ขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้มากกว่าคือร้อยละ 78.7 อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจต่อความหมายยังขาดความชัดเจนและเข้าใจไม่ตรงกัน ขณะเดียวกันแรงงานที่รับรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อการทำงานมีประมาณ 1 ใน 3 ซึ่งน้อยกว่าผู้บริหาร/ผู้ประกอบการกว่าครึ่ง โดยเทคโนโลยีที่มีการรับรู้คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การเชื่อมโยงด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (IoT) การใช้หุ่นยนต์เพื่อการผลิตหรือบริการ ระบบบริหารจัดการทรัพยากรองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP)

- สถานประกอบการส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและบริหารจัดการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมบริการกว่าร้อยละ 50 มีการใช้เป็นส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด ส่วนอุตสาหกรรมการผลิตกว่าร้อยละ 50 มีการใช้บางส่วน โดยมีการใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารกับลูกค้า การสื่อสารภายในองค์กร และการบริหารความมั่นคงปลอดภัยมากที่สุด ทั้งนี้ สถานประกอบการที่ยังไม่ได้ใช้ แต่มีแผนที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้โดยเฉพาะเรื่องการบริหารคลังสินค้า การบริหารจัดการหรือวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการผลิตมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 84.5 เห็นด้วยกับการพัฒนา

¹⁷ ประกอบด้วย 1) กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ 2) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ 3) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์และเทคโนโลยีเมคาทรอนิกส์ 4) กลุ่มดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว และ 5) กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง

โมเดลขับเคลื่อนความมั่นคงของประเทศ

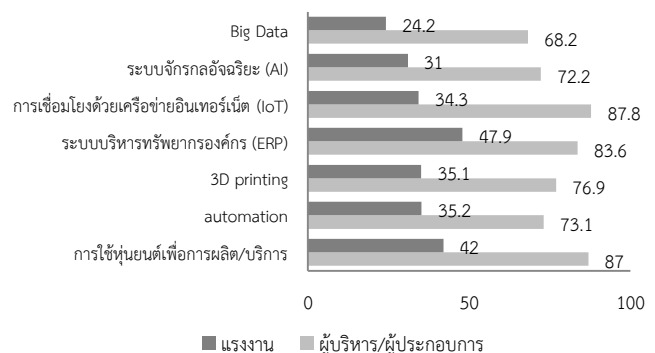
ที่มา: วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปประเทศไทย และการปรับเปลี่ยนกลไกภาครัฐ, สภาปฏิรูปแห่งชาติ

Top 10 skills

in 2020	in 2015
1. Complex Problem Solving	1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking	2. Coordinating with Others
3. Creativity	3. People Management
4. People Management	4. Critical Thinking
5. Coordinating with Others	5. Negotiation
6. Emotional Intelligence	6. Quality Control
7. Judgement and Decision Making	7. Service Orientation
8. Service Orientation	8. Judgment and Decision Making
9. Negotiation	9. Active Listening
10. Cognitive Flexibility	10. Creativity

ที่มา: Future of Jobs Report, World Economic Forum 2016

การรับรู้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องและกระทบต่อการผลิตและบริการ

ที่มา: การสำรวจความพร้อมของแรงงานในยุคไทยแลนด์ 4.0, 2560. สศช. ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาลังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

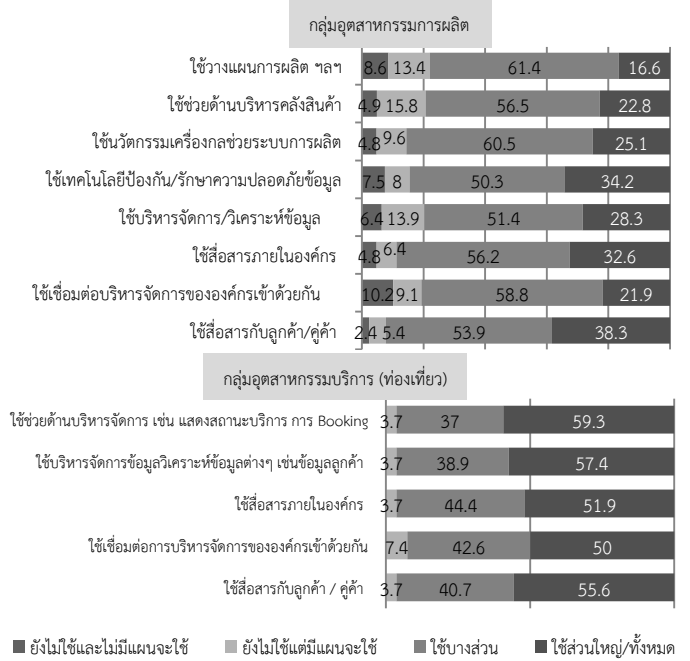
ตามแนวทางของไทยแลนด์ 4.0 โดยเห็นว่ามีมีความจำเป็นต้องขับเคลื่อนแต่ยังมีข้อกังวลในกลุ่ม SMEs ที่อาจยังมีข้อจำกัดและอาจไม่สามารถก้าวทันตามการพัฒนา ซึ่งรัฐจำเป็นต้องมีแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุน

• ผู้ประกอบการเห็นว่าแรงงานส่วนใหญ่มีความสามารถในระดับมาก ทักษะแรงงานที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากที่สุด(คะแนน 4.5 ขึ้นไป) คือ การทำงานเป็นทีม การสร้างเสริมจรรยาบรรณ และความคิดริเริ่ม ขณะที่ทักษะที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เช่น การคิดวิเคราะห์ การระบุและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ฯลฯ มีความสำคัญระดับมาก (คะแนน 3.5-4.5) ทั้งนี้ แรงงานให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมจรรยาบรรณมากที่สุด สำหรับมุมมองต่อระดับความสามารถของแรงงาน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก โดยมีทักษะระดับปานกลางใน 2 ทักษะคือ การใช้ภาษาอังกฤษ และการค้นคว้าหาข้อมูล ส่วนใหญ่แรงงานที่จบใหม่มีทักษะระดับปานกลาง (คะแนน 2.5-3.5) โดยมีทักษะการจำแนกและแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจน้อยที่สุด ขณะที่การประเมินทักษะและศักยภาพตนเองของแรงงานสอดคล้องกับผู้ประกอบการโดยด้านภาษาอังกฤษกว่าร้อยละ 50 ยังต้องปรับปรุงเนื่องจากยังไม่อยู่ในระดับที่สามารถสื่อสารได้ ส่วนทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความรู้ระดับพอใช้ โดยมีทักษะระดับดี มากที่สุด คือ การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การใช้ข้อมูลข่าวสาร และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แต่ยังคงขาดทักษะในการสร้างเนื้อหา ทั้งนี้ ทักษะความรู้ที่ผู้ประกอบการเห็นว่าควรเพิ่มเติมในการเรียนการสอนที่สำคัญคือ ภาษา การฝึกปฏิบัติจริง และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

• ข้อจำกัดและการปรับตัวของผู้ประกอบการและแรงงาน สถานประกอบการมีข้อจำกัดในการพัฒนาที่สำคัญคือ การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ คุณภาพแรงงานใหม่ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนจำเป็นต้องจัดการอบรมพัฒนาแรงงานใหม่ก่อนเข้าทำงาน ซึ่งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร/ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาตามแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ยังไม่ชัดเจนและเพียงพอ ตลอดจนขาดเงินทุน/การลงทุนนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ และความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

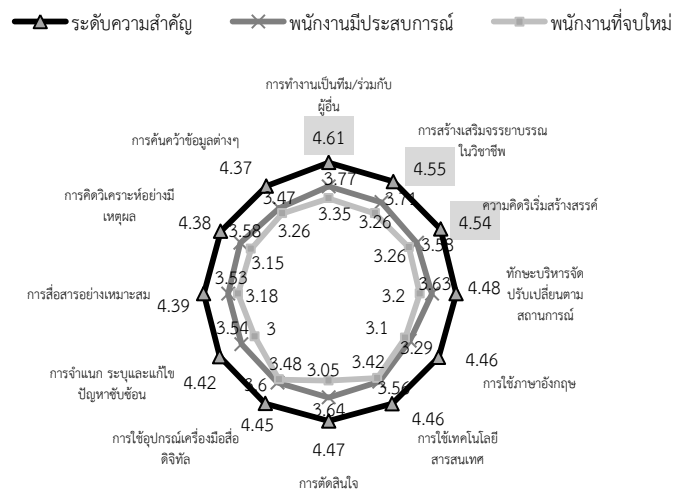
ขณะเดียวกัน ด้านการปรับตัวของกลุ่มธุรกิจมีความแตกต่างกันไปตามขนาด และโครงสร้าง รูปแบบการปรับตัวที่พบประกอบด้วย การนำเอาระบบเครื่องจักรกลมาใช้แทนแรงงานคน การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับแรงงานใหม่ก่อนเข้าปฏิบัติงานจริง การพัฒนาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเป้าหมาย เพื่อให้ความรู้ ฝึกฝนทักษะที่จำเป็น พร้อมทั้งคัดกรองกลุ่มที่มี

การใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในสารสนเทศ/ดิจิทัลบริหารจัดการธุรกิจ

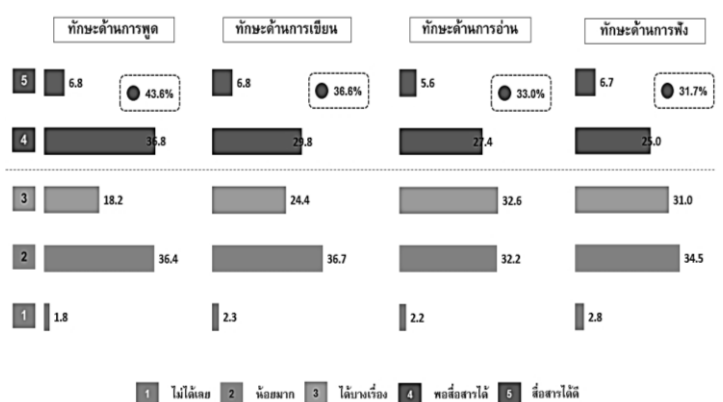
ที่มา: สศช. (อ้างแล้ว)

ระดับความสำคัญทักษะ และการประเมินทักษะแรงงานของผู้ประกอบการ

ที่มา: สศช. (อ้างแล้ว)

การประเมินตนเองของแรงงานด้านภาษาอังกฤษของแรงงานในสถานประกอบการ

ที่มา: สศช. (อ้างแล้ว)

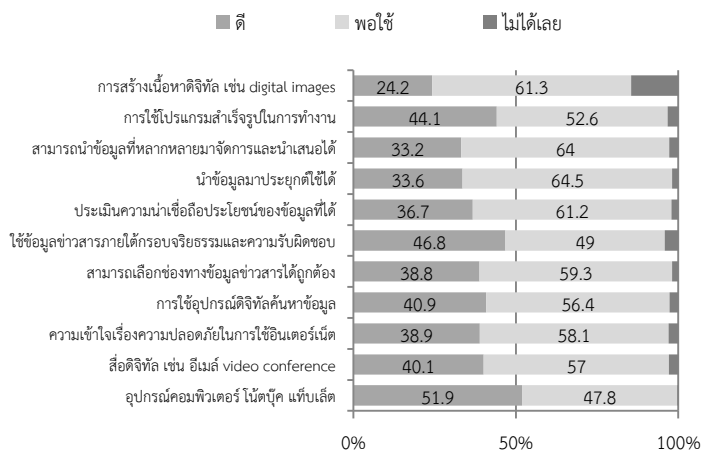
ความสามารถโดดเด่นเข้าร่วมทำงานในองค์กร และการพัฒนาความสามารถและมาตรฐานการผลิตให้กับกลุ่ม Supplier และระบบการตรวจสอบคุณภาพ (Audit) ทั้งนี้ จากการสำรวจกลุ่มผู้ประกอบการพบข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 มีการกำหนดนโยบายในการดำเนินธุรกิจไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดการเข้าสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” โดยเห็นว่าผู้ประกอบการต้องกล้าลงทุนกับการพัฒนาบุคลากร และการจัดการแรงงาน อาทิ ด้านภาษา การสื่อสารให้มีความสำคัญกับการจัดทำกลยุทธ์เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลง เตรียมพร้อมปรับปรุงทุกด้านที่เกี่ยวข้อง และควรมีรับและเปิดกว้างที่จะรับข่าวสาร ศึกษาข้อมูล Thailand 4.0 ให้มากขึ้น

โดยรวมมุมมองต่อทักษะแรงงาน ผู้ประกอบการยังให้ความสำคัญต่อทักษะและคุณสมบัติในประเด็นเดิม ซึ่งแรงงานมีคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลางและมาก อย่างไรก็ตาม การให้ความสำคัญต่อทักษะที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง/ผลกระทบในอนาคตยังไม่ชัดเจน เช่น ทักษะความสามารถที่หลากหลายยืดหยุ่นที่จะช่วยปรับตัวจากการควมรวม/ปรับตำแหน่งให้เหมาะสมกับงานที่มีผลจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รวมถึงทักษะด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งการให้ความสำคัญดังกล่าวจะส่งผลต่อการวางแผนในการฝึกอบรมแรงงานเพื่อเตรียมรับต่อการเปลี่ยนแปลง โดยแนวทางการพัฒนาและฝึกอบรมมากที่สุด 3 ลำดับที่ควรดำเนินการ คือ การจัดอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสารอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ โดยแนวโน้มการนำเทคโนโลยีมาใช้แทนแรงงานอาจเกิดผลกระทบต่อการจ้างแรงงานในระยะสั้นเนื่องจากแรงงานมีแนวโน้มขาดแคลนจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีทดแทนอาจต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับการผลิตในประเทศลดการพึ่งพิงจากต่างประเทศ

แนวทางพัฒนาแรงงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในอนาคต

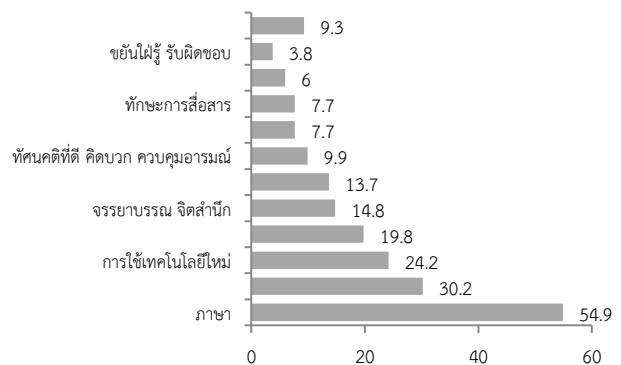
ด้านการผลิต กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574 มีแนวทางให้สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ ร่วมกันในการกำหนดความต้องการกำลังคนตามกลุ่มอาชีพ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานและการพัฒนาประเทศ กำหนดมาตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนสอนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ตลอดจนการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นสนองตอบความต้องการผู้เรียนที่อยู่ในกำลังแรงงานเพื่อยกระดับคุณวุฒิของกำลังแรงงาน โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการจัดการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา การยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยปรับเพิ่มชั่วโมงเรียน การพัฒนาครูภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการ Boot Camp และจัดทำแอปพลิเคชัน อาทิ Echo Hybrid Echo English เพิ่มการผลิตนักเรียนในสายอาชีวศึกษา และปรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจากเพื่อให้ความรู้ เป็นการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ตลอดจน Re-profiling เพื่อปรับ

การประเมินทักษะและศักยภาพตนเองของแรงงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่มา: สศช. (อ้างแล้ว)

ความรู้ ทักษะที่ควรเพิ่มเติมในการเรียนการสอน (ร้อยละ)

ที่มา: สศช. (อ้างแล้ว)

ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึงศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบัน ให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง สร้างงานวิจัย ขยายองค์ความรู้ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม รองรับโอกาสและความท้าทายในอนาคต

ด้านการพัฒนาแรงงาน กระทรวงแรงงานได้วางกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในอนาคต โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ (1) Productive Manpower (พ.ศ. 2560-2564) พัฒนามาตรฐานแรงงานให้เป็นสากล ส่งเสริมให้แรงงานไทยมีทักษะที่หลากหลาย (Multi-Skilled) และทักษะด้าน STEM (2) Innovative Workforce (พ.ศ. 2565-2569) พัฒนาแรงงานให้สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มผลิตภาพ พร้อมในการทำงานภายใต้สังคมที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย (3) Creative Workforce (พ.ศ. 2570-2574) สร้างกำลังคนที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและสติปัญญาในการทำงานที่มีมูลค่าสูง (High Productivity) และ (4) Brain Power (พ.ศ. 2575-2579) พัฒนากำลังคนที่มีทักษะและความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป โดยมีการดำเนินงานสำคัญ คือ

- การพัฒนากลไกการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ คุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ ปรับแก้กฎหมายเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และขยายการบังคับใช้ครอบคลุมกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ขยายวงเงินกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน และเพิ่มสิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษี เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในแต่ละสถานประกอบการ
- การเตรียมและพัฒนากำลังแรงงานเป็น Productive Manpower โดยสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นเทคนิคการผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีจากดิจิทัลและระบบเครือข่ายไร้สาย (Internet, Cloud) เทคโนโลยี Automation หรือ Mechatronics การจัดฝึกอบรมและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการฝึกอบรม STEM Workforce ให้กับพนักงานและผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีวิศวกรรม รวมถึงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ตลอดจนมีการสื่อสารสร้างการรับรู้แนวโน้มความต้องการตลาดแรงงานเพื่อผลิตคนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
- การส่งเสริมการมีงานทำและยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ โดยพัฒนาสมรรถนะสอดคล้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการอาชีพอิสระและกลุ่ม SMEs อาทิ การจัดทำหลักสูตรและฝึกทักษะเพื่อ re-skill และเพิ่มรายได้ เช่น Digital Marketing, Creative & Innovative Economy การจัดทำโครงการเกษตรนวัตกรรมใหม่ โครงการเพิ่มอาชีพเพิ่มรายได้ รวมทั้งการเพิ่มบทบาทและสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะแรงงานนอกระบบ

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานและทักษะอาชีพใหม่ๆ การเตรียมพร้อมแรงงานจะเป็นการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับแรงงาน รวมทั้งเป็นการสร้างศักยภาพให้แรงงานสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแรงงานระดับกลางในสถานประกอบการของไทยส่วนใหญ่มีระดับทักษะและบุคลากรที่มีฝีมือโดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็นอุตสาหกรรมในอนาคต (First S-Curve) อย่างไรก็ตาม ทักษะดังกล่าวยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเท่าที่ควร รวมทั้งยังมีแรงงานไร้ฝีมือจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ที่อาจไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงควรมีมาตรการดำเนินงาน ดังนี้

- การสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ “ไทยแลนด์ 4.0” ให้มีความชัดเจน ทุกภาคส่วนสื่อสารในเรื่องดังกล่าวได้ตรงกัน เพื่อสร้างการรับรู้ ความตระหนักและนำไปสู่การปรับตัวและเตรียมความพร้อมของผู้เกี่ยวข้องทั้งแรงงาน ธุรกิจเอกชน สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ
- การพัฒนาทักษะแรงงาน โดยส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนารูปแบบหลักสูตรอบรมให้เหมาะกับแต่ละคลัสเตอร์อุตสาหกรรม เพิ่มทักษะบางด้าน อาทิ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้าน Digital Skill และความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ เช่น การจัดการ Big Data ฯลฯ อบรมแรงงานเดิมให้มีทักษะใหม่ๆ (Reskilling) เพิ่มทักษะ (Upskilling) และพัฒนาให้มีทักษะที่หลากหลาย (Multi skilling) ควบคู่กับพัฒนาคุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การผสมผสานที่เหมาะสมระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับการลงพื้นที่จริงอย่างเหมาะสม การคิดสร้างสรรค์ มีทักษะความสามารถหลากหลาย ยืดหยุ่น รู้จักการปรับตัว และพัฒนาทักษะการสร้างทีม

- การพัฒนาแรงงานในกลุ่มต่างๆ โดยแบ่งกลุ่มเพื่อพัฒนาได้ครอบคลุมและเหมาะสมกับศักยภาพ ทั้งกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ และด้อยโอกาส กลุ่มแรงงานสูงอายุ แรงงานภาคเกษตร แรงงานในธุรกิจหรือวิสาหกิจขนาดเล็กเพื่อลดผลกระทบและความเหลื่อมล้ำ ให้กับแรงงานในกลุ่มเหล่านั้น
- การวางแผนการผลิตและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสร้างความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา ทั้งเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การสนับสนุนเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ของธุรกิจเพื่อใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ได้บุคลากรตรงความต้องการและทำงานได้จริง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านความรู้ที่เป็นแกนหลัก ความสามารถทำงานกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถคิดวิเคราะห์ ใช้คิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา (Brain Power) และนวัตกรรม ตลอดจนการสร้างคุณลักษณะที่เหมาะสม อาทิ มีทัศนคติที่ดี อดทน รับผิดชอบ ทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์
- การสนับสนุนปัจจัยอื่นๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs การจับคู่/สร้างความร่วมมือระหว่างผู้คิดนวัตกรรม (startup) กับผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าบริการใหม่ๆ เป็นต้น ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในทุกองค์กร/สถาบัน โดยเริ่มต้นจากครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ฯลฯ เพื่อสร้างคนคุณภาพ โดยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะที่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวม และมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ข้อมูลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ.2558-2559 หรือ MICS 5 เป็นการรายงานผลเพื่อประเมินสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย ดำเนินการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณจากองค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย และการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 28,652 ครักเรือน โดยผลการสำรวจที่สำคัญพบว่า มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้นด้านการกินนมแม่ของเด็กอายุ 0-5 เดือน การลดลงของภาวะทุพโภชนาการ และการใช้น้ำดื่มจากแหล่งน้ำที่สะอาด ดังนี้

เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีภาวะโภชนาการที่ดีขึ้น พบภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานปานกลางหรือรุนแรงร้อยละ 6.7 ลดลงจากปี 2555 ร้อยละ 9.2 โดยเด็กในครัวเรือนที่ยากจนมาก มีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานหรือปานกลางหรือรุนแรงสูงกว่าเด็กฐานะอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า 1 ใน 10 ของเด็กประสบภาวะทุพโภชนาการเรื้อรังปานกลางหรือรุนแรง (เตี้ย) โดยภาวะทุพโภชนาการเรื้อรังพบมากสุดในเด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนไม่ได้พูดภาษาไทย (ร้อยละ 16.3) ส่วนภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลันปานกลางหรือรุนแรง (ผอม) มีสัดส่วนร้อยละ 5.4 ซึ่งลดลงจากปี 2555 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 6.7

สัดส่วนเด็กที่กินนมแม่อย่างเดียวเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 12.3 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 23.1 ในปี 2559 ซึ่งเด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือนในภาคเหนือกินนมแม่อย่างเดียวในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่น อย่างไรก็ตาม มีเพียงร้อยละ 39.9 ที่ได้กินนมแม่ในเวลาที่เหมาะสม (ภายใน 1 ชั่วโมงหลังคลอด) นอกจากนี้ มีเด็กร้อยละ 15.6 กินนมแม่ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 2 ปี และในด้านการรับวัคซีน พบว่า เด็กอายุ 12-23 เดือนที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบภายใน 12 เดือนมีสัดส่วนลดลง จากร้อยละ 75.1 ในปี 2555 อยู่ที่ร้อยละ 71.6 ในปี 2559 โดยเฉพาะวัคซีนป้องกันวัณโรค โปลิโอ และหัด คางทูม หัดเยอรมัน

การเข้าถึงแหล่งน้ำดื่มสะอาดและสุขาภิบาลดีขึ้น ประชากรเข้าถึงแหล่งน้ำดื่มที่สะอาดเพิ่มขึ้นโดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 98.0 โดยประชากรใน กทม.เข้าถึงสูงที่สุด รองลงมาเป็น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ นอกจากนี้ ร้อยละ 99.6 ของประชากรในประเทศไทยอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ใช้ส้วมถูกสุขอนามัย

อัตราเจริญพันธุ์รวมลดลง โดยมีค่าเท่ากับเด็ก 1.5 คนต่อผู้หญิง 1 คน ในปี 2559 ภาวะเจริญพันธุ์นอกเขตเทศบาลมีค่าสูงกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย นอกจากนี้พบว่า สัดส่วนผู้หญิงอายุ 20-24 ปีที่มีบุตรก่อนอายุ 18 ลดลงจากร้อยละ 13.0 ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 9.4 ในปี 2559 โดยพบสูงสุดในผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 20.9) รองลงมาคือ ผู้หญิงในครัวเรือนที่ยากจนมาก (ร้อยละ 17.8) สำหรับการคุมกำเนิดพบว่าผู้หญิงที่ปัจจุบันสมรสหรืออยู่กินกับผู้ชายมีการคุมกำเนิดด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งลดลงจากเดิมเล็กน้อยร้อยละ 79.3 มาอยู่ที่ร้อยละ 78.4

เด็กมีพัฒนาการที่เป็นไปตามเกณฑ์ โดยเด็กอายุ 3-4 ปี ร้อยละ 84.7 กำลังเรียนในหลักสูตรปฐมวัย เด็กในกรุงเทพมหานครเข้าเรียน (ร้อยละ 63.4) ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าภาคอื่น ส่วนเด็กอายุ 36-59 เดือนร้อยละ 91.1 มีพัฒนาการเป็นไปตามเกณฑ์ โดยมีสัดส่วนสูงในกลุ่มเด็กในครัวเรือนที่ร่ำรวยมาก (ร้อยละ 96.0) เด็กที่แม่มีการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา (ร้อยละ 95.4) อย่างไรก็ตาม พบว่าเด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามเกณฑ์ในสัดส่วนที่ลดลงเล็กน้อย โดยเฉพาะด้านพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ ซึ่งลดลงร้อยละ 86.5 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 79.4 ในปี 2559

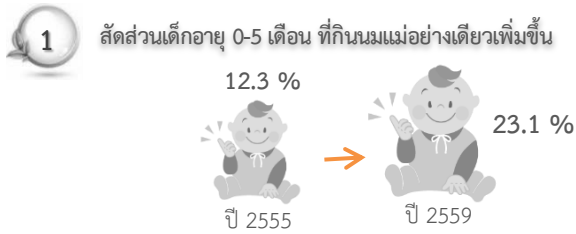
การรู้หนังสือและการศึกษา ในกลุ่มเด็กวัยเริ่มเข้าเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ร้อยละ 75.7 กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างไรก็ตาม พบว่าสัดส่วนนี้มีค่าต่ำในเด็กที่แม่ไม่มีการศึกษา (ร้อยละ 66.0) และเด็กในครัวเรือนที่ยากจนมาก (ร้อยละ 66.9) อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (ปรับแล้ว) ของระดับประถมศึกษาเท่ากับร้อยละ 94.8 สำหรับอัตราการเข้าเรียนสุทธิ (ปรับแล้ว) ของระดับมัธยมศึกษาเท่ากับร้อยละ 81.0 เพิ่มขึ้นจากปี 2555 เล็กน้อย (ร้อยละ 78.8) โดยเด็กในครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนไม่ได้พูดภาษาไทย มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิของระดับมัธยมศึกษาต่ำที่สุด (ร้อยละ 56.8)

การคุ้มครองเด็ก การจดทะเบียนเกิดสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีมีความครอบคลุมสูงมาก (ร้อยละ 99.5) อย่างไรก็ตาม พบว่า เด็กที่แม่ไม่มีการศึกษาเป็นกลุ่มที่ได้รับการจดทะเบียนเกิดต่ำสุด (ร้อยละ 92.3) นอกจากนี้ ยังพบว่าในประเทศไทยมีการอบรมเด็กด้วยวิธีรุนแรงค่อนข้างสูง เช่น การตีเด็กที่ศีรษะ หู หน้า หรือ การตีเด็กอย่างหนักซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นต้น โดยร้อยละ 75.2 ของเด็กอายุ 1-14 ปีถูกอบรมด้วยวิธีรุนแรง อย่างไรก็ตามในช่วง 1 เดือนก่อนการสำรวจ และสถานะความมั่งคั่งของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับการอบรมด้วยวิธีรุนแรง

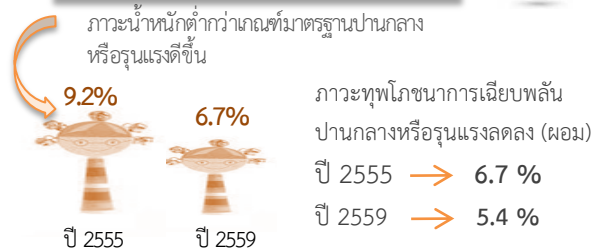
* สรุประเบียดจาก การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 และ พ.ศ.2558-2559. โดย สศช.

สถานการณ์ที่ดีขึ้น

2 เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีภาวะโภชนาการที่ดีขึ้น

5 สัดส่วนผู้หญิงอายุ 20-24 ปี ที่มีบุตรก่อน อายุ 18 ปี ลดลง

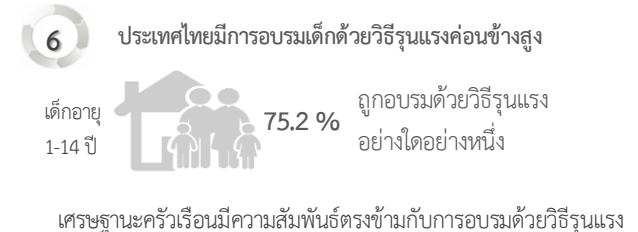
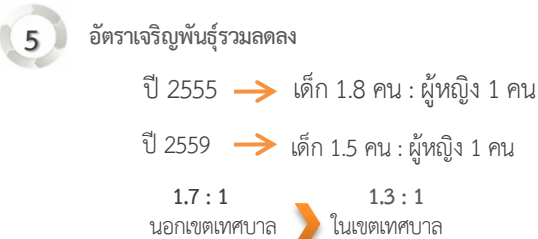
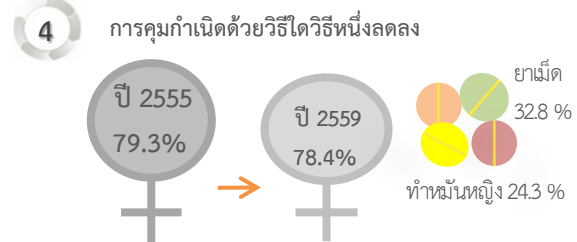
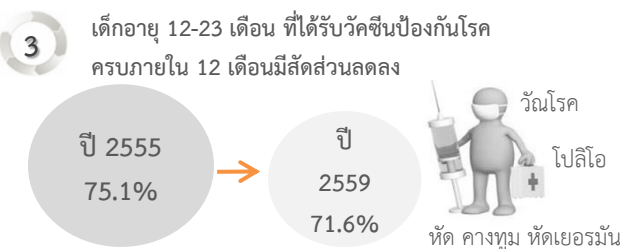
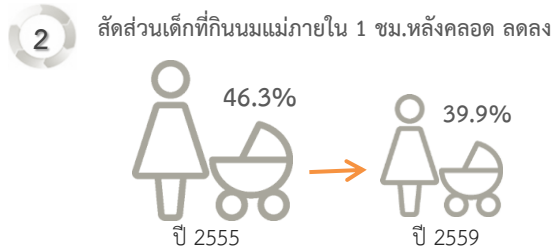
3 อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (ปรับแล้ว) ระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น

6 การเข้าถึงแหล่งน้ำดื่มสะอาดและสุขาภิบาลดีขึ้น

สถานการณ์ที่ควรเฝ้าระวัง?

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2557				2558				2559				2560
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน													
<i>การมีงานทำ^{1/}</i>													
การมีงานทำ (พันคน)	37,812	37,815	38,421	38,262	37,612	37,752	38,330	38,370	37,684	37,393	38,263	37,430	37,443
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08	0.94	1.00	1.21
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	0.89	1.00	0.84	0.61	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08	0.94	0.97	1.21
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.49	0.41	0.37	0.35	0.48	0.37	0.37	0.42	0.45	0.42	0.41	0.47	0.62
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.15	1.29	1.33	0.93	1.29	0.84	1.20	0.96	1.35	1.41	0.98	1.34	1.27
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.14	1.20	0.95	0.60	1.22	1.19	1.09	0.98	1.17	1.33	0.91	1.07	1.64
- อาชีวศึกษา	1.37	1.46	0.98	0.96	1.15	1.19	1.28	1.07	1.90	1.70	1.22	1.44	2.25
- วิชาชีพชั้นสูง	1.40	1.72	1.20	0.91	1.37	1.77	1.81	1.17	1.27	2.13	1.51	1.17	2.34
- มหาวิทยาลัย	1.45	2.13	1.62	0.96	1.61	1.86	1.82	1.44	1.61	1.98	2.24	1.75	1.91
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	277.89	258.09	245.10	244.07	281.18	277.18	250.90	280.82	292.90	351.81	217.31	237.45	335.65
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)													
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)													
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	49.28	48.87	49.11	48.57	47.90	47.92	47.78	47.46	46.75	46.62	46.83	45.78	45.80
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.88	16.05	16.23	16.04	15.82	15.79	15.79	15.90	16.13	16.04	16.28	16.45	16.39
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	11.45	11.58	11.67	11.94	12.16	12.24	12.25	12.44	12.61	12.56	12.42	12.77	12.64
- อาชีวศึกษา	3.50	3.55	3.44	3.52	3.57	3.62	3.67	3.39	3.57	3.69	3.71	3.65	3.71
- วิชาชีพชั้นสูง	4.81	4.75	4.63	4.67	4.77	5.00	5.05	5.01	4.89	5.04	5.01	5.14	4.99
- มหาวิทยาลัย	15.09	15.20	14.91	15.25	15.77	15.43	15.46	15.80	16.05	16.04	15.74	16.21	16.46
<i>สุขภาพ</i>													
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{2/}													
- ปอดอักเสบ	60,426	37,989	56,181	44,893	56,556	42,176	57,754	60,473	65,661	45,244	72,851	61,455	63,869
- ไข้เลือดออก	4,948	8,213	16,507	11,414	7,538	24,409	60,768	52,237	14,840	7,874	25,744	15,473	8,203
- มือ เท้า และปาก	9,665	19,692	27,638	8,611	9,217	7,771	14,594	9,810	10,066	19,012	39,589	11,243	11,450
- ไข้หวัดใหญ่	30,895	11,165	16,133	15,941	24,206	10,840	18,397	24,483	43,634	14,135	58,535	53,058	19,742
- บิด	2,347	2,248	2,038	1,472	1,804	1,956	1,774	1,508	1,820	1,841	1,887	1,178	1,329
- หัด	332	320	309	210	224	236	276	279	221	271	466	730	367
- ฉี่หนู	395	463	767	626	283	393	723	752	446	401	671	777	573
- ไข้สมองอักเสบ	137	141	149	149	164	144	178	146	179	187	231	175	259
- อหิวาตกโรค	2	2	6	2	2	2	4	100	41	2	7	1	2
- ไข้กาฬหลังแอ่น	4	2	2	5	4	6	9	6	6	5	4	2	5
- พิษสุนัขบ้า	2	1	-	2	1	1	2	1	4	2	5	2	-
2. ความมั่นคงทางสังคม													
<i>ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)^{3/}</i>													
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	10.71	10.34	9.05	10.75	9.67	9.57	8.02	8.83	7.12	5.81	5.24	5.33	4.12
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	8.79	8.99	8.87	9.55	8.96	9.71	8.77	9.92	9.52	9.10	8.30	7.56	7.60
- สัดส่วนคดีที่บุกรุกข้อพิพาทที่ดิน	17.49	17.69	17.79	17.66	16.20	18.87	19.18	17.51	27.89	24.89	27.26	25.97	22.50
- สัดส่วนคดีอาชญากรรม	135.30	145.30	139.96	131.88	123.55	99.15	96.05	96.37	97.17	90.47	104.19	115.29	115.17
<i>การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}</i>													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)													
- กรณีสัญญา	287	843	805	636	632	753	742	748	727	795	509	606	548
- กรณีฉลาก	254	682	752	664	572	726	614	640	704	559	387	360	618
- กรณีโฆษณา	131	621	519	244	260	272	253	334	457	373	298	500	432
- กรณีกฎหมาย	10	15	39	5	4	1	1	-	25	12	-	-	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	-	-	-	131	54	159	177	176	120	244	550	183	103
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	3,410	10,804	12,703	11,784	12,293	12,300	12,865	12,250	11,666	10,555	12,438	12,670	12,071

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
1. คุณภาพของคน												
<i>การมีงานทำ</i>												
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คนปี) ^{6/}	194,247	201,450	209,094	208,294	203,072	216,435	215,823	228,623	235,077	242,394	249,926	260,213
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	97.58	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70	98.62	98.50
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	1.83	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80	0.88	0.99
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พื่นคน) ^{8/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	754.12	577.93	596.70	507.77	604.93	520.80	383.33	347.00	273.74	256.29	272.52	274.90
<i>สุขภาพ^{9/}</i>												
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	1,879	2,080	2,292	2,436	2,639	2,816	2,948	3,116	2,917	2,837	3,160	
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)												
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	104	113	617	629	613	784	821	862	902	829	1,026	
- หัวใจ	531	618	688	750	793	845	936	955	887	845	1,012	
- เบาหวาน	491	587	650	676	736	793	849	868	1,081	1,033	1,233	
- ความดันโลหิต	544	660	778	861	981	1,059	1,187	1,246	1,622	1,561	1,901	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	42	46	49	47	50	57	64	63	83	79	92	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	15	16	18	20	26	31	34	35	43	45	55	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	60	65	63	61	61	56	60	54	46	39	44	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	38	42	42	46	49	57	61	62	60	51	72	
<i>ประชากร</i>												
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	49.69	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85	57.50	58.24
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	-	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53	7.21	
<i>การศึกษา</i>												
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}												
- ประถมศึกษา	104.17	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	102.24	102.40	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	95.45	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	97.13	98.71	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	63.80	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	77.29	78.45	
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	55.60	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	46.22	48.17	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	7.8	7.8	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.1	8.5	8.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.6	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3	9.4
- ชาย	8.8	8.9	8.8	8.9	9.0	9.1	9.2	8.9	8.9	9.0	9.2	9.3
- หญิง	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3	9.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	4.1	4.2	4.3	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7	4.8	5.0	5.0
- ชาย	4.9	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7
- หญิง	3.5	3.6	3.8	4.0	3.9	4.1	4.2	4.1	4.2	4.3	4.5	4.5
2. ความมั่นคงทางสังคม												
<i>สถาบันครอบครัว</i>												
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	98.65	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}	-	62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	65.58	65.53	65.34	
<i>หลักประกันทางสังคม</i>												
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	96.25	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84	99.92	99.95
- ประกันสังคม	13.92	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.61	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.80	7.62	7.37	7.21
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.37	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	0.15	0.87	0.93	0.93
- สิทธิอื่นๆ	0.35	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.93	1.03	0.73	0.70
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	3.75	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16	0.08	0.05
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	23.43	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32	35.77	36.69
<i>ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)</i>												
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	20.60	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.99	9.77	12.69
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	73.46	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	40.03	36.97	37.26	38.24	35.29
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	122.00	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	79.72	77.40	72.70	73.44	108.50
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	160.42	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	688.30	568.67	424.77	416.69
ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{4/}	12.08	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	17.52	19.03	

องค์ประกอบหลัก	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}												
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	7,284	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409
- กรณีสัญญา	3,425	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637
- กรณีฉลาก	3,089	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010
- กรณีโฆษณา	708	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628
- กรณีกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	5	38	624	69	6	37
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	62	86	93	314	125	23	117	15	76	131	566	1,097
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	11,026	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน												
พฤติกรรมในการบริโภค												
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	88.75	87.83	88.36	87.90	88.32	88.07	88.30	88.07	87.88	87.11	87.10
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	-	11.25	12.17	11.64	12.10	11.68	11.93	11.70	11.93	12.12	12.89	12.90
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	31.54	30.02	-	32.04	-	31.53	-	32.22	32.29	34.00	-
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	21.91	21.22	-	20.70	-	21.36	-	19.94	20.72	19.90	-
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน												
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	-	-	-	2.90	-	-	-	-	-	3.19	-
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	1.11	-
- การดูโทรทัศน์	-	-	-	-	2.70	-	-	-	-	-	3.00	-
- การดูวิดีโอ	-	-	-	-	2.50	-	-	-	-	-	2.07	-
- การฟังรายการวิทยุ	-	-	-	-	1.60	-	-	-	-	-	1.64	-
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	-	-	-	1.90	-	-	-	-	-	2.03	-
- การฟังใส่อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.26	-
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	7.08	8.50	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70	24.59	29.80
4. สิ่งแวดล้อม												
สารอันตราย												
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน) ^{23/}	32.03	29.34	30.20	29.40	39.64	79.96	65.36	68.13	62.38	21.42	20.36	
ขยะ												
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.32	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะ ในกทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.03	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	3.70	3.73
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.81	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51
มลพิษทางอากาศ												
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มกค./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	40.60	43.35	46.27	47.90	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00	41.30	38.20	38.40

ที่มา: 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2/ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ ข้อมูลสถิติคือยาสูบและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583

ประมวลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สลป. ไลน์ฟรีทอล์กผ่านเคาน์เตอร์โทรมาด 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

8/ สถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ปี 2556 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สสช.

11/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12/13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

18/ ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

20/ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2547, 2552 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ ข้อมูลปี 2545-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ. 2552-2559 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2560. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.

_____. 2560. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2559. (ร่าง) รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2559.

_____. 2560. การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี 2560.

กรมอนามัยและกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2558. แนวทางการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษทางอากาศ : กรณีหมอกควัน.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2559. รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2559 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2559. แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

กระทรวงแรงงาน. 2559. กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).

กระทรวงอุตสาหกรรม. 2559. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. 2560. พิมพ์เขียวและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน.

ธนาคารไทยพาณิชย์. 2560. จับทิศอุตสาหกรรมไทย 2017.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. สถิติสถาบันการเงิน.

ผู้จัดการออนไลน์. 2560. “กรมควบคุมโรค เผยปิดเทอมใหญ่ปีนี้ไม่มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตถึง 127 ราย”. วันที่ 16 พฤษภาคม 2560.

พินดา พิสิฐบุตร. 2557. ทำไม “แท็กซี่” ต้องมีแบบเดียว? – มุมมองกฎหมายมหาชนเรื่อง Uber และการกำกับดูแลแท็กซี่ เครือข่ายพลเมืองเน็ต.

มูลนิธิไทยโรดส์. 2558. รายงานสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน ปี 2558.

ศูนย์ข้อมูลข้อเสนอแนะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2560. สถิติคดีจราจรทางบก มกราคม-มีนาคม 2560.

_____. 2560. สถิติคดีอาญา มกราคม-มีนาคม 2560.

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2560 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2560.

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2559. การยกระดับอุตสาหกรรมไทย สู่อุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560. “ความพร้อมของแรงงานในยุคไทยแลนด์ 4.0 : กรณีศึกษากลุ่มเป้าหมายผู้บริหารและพนักงานในกลุ่มอุตสาหกรรม First S-Curve 10 จังหวัด” ภายใต้โครงการสำรวจและศึกษาเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม โดยบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB).

_____. 2560. ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดีเอ็มแอลกอฮอล์และบุหรี่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2559. การสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2558.

_____. 2560. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.

_____. 2560. การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559.

สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2560. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.

สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2560. ประเด็นข้อมูลสำคัญสำหรับการดำเนินงานป้องกันเด็กจมน้ำปี 2560.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2559. (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.

_____. 2559. “โครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ” โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2560. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2558.

หมายเหตุมลพิษ. 2560. ปีที่ 13 ฉบับที่ 35 เดือนธันวาคม 2559-มกราคม 2560.

